

DIRVA

THE FIELD

Nr. 42
Spalio-October 15, 1953
Cleveland, Ohio

Kalba gyvieji paminklai

Lietuvos Nepriklausomybės kovų aukos, mūsų krašto metu matuojant, buvo gana didelės. 1922 m. pasibaigus kovoms su bolševikais, lenkais ir bermontininkais pasigėsta 2527 vyrų. Kautynėse žuvo 40 karininkų, 1299 kareiviai ir 67 šauliai; dingo be žinios 16 karininkų ir 813 kareivių. Sužeista 2677 vyrai: 93 karininkai, 2438 kareiviai ir 146 šauliai.

Mažiau sužeisti išgijo ir vėl grįžo į savo dalinius, bet labai didelis procentas supkiai sužeistųjų mirė. Po Nepriklausomybės kovų į gyvenimą išėjo su ramčiais, lazdomis ir medinėmis kojomis 155 invalidai. 1924 m. balandžio mėn. 23 d. Lietuvos laisvės kovų invalidai susisplėtė į organizaciją.

Norėdamas painformuoti skaitytojus apie tos organizacijos atsiradimą ir dabartinę invalidų padėtį, kreipiausi į p. Bronių Tvarkūną, Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų D-jos pirmininką, gyvenantį Philadelphiaje su keliais klausimais.

Paspaudus skambutį, duris atidarė pats p. Tvarkūnas, ne daug tepasikeitęs nuo tų laikų, kai teko jį matyti Karo Muziejaus sodelyje Kaune, bevadovaujant vakarinėms iškilimėms prie Nežinomojo Kareivio kapo. Simpatingas šeimininkas maloniai atsakinėjo į klausimus.

— Jūs, Pone Pirmininke, esate Lietuvos Nepriklausomybės kovų dalyvis ir Vyčio Kryžiaus kavalierius, ar negalėtumėte pasakoti, kokie motyvai paskatino laisvės kovų invalidus organizuoti?

B. Tvarkūno veidas apsigaubė rimtimi.

— Kad ir nemalonu prisiminti, bet nutilus kovoms invalidų padėtis kasdien sunkėjo. Daugeliui teko dar ilgokai išgulėti ligoninėse. Išėjus iš jos, nustoje sveikatos invalidai atsidūrė sunkiame varge. Valdžios įstatymo, tvarkančio invalidų reikalus, nebuvo. Atsirado invalidų (Jonas Karutis, Jurgis Kiaunė, pulk. Kukinas), kurie ryžosi kovos draugams padėti. Gavus iš Krašto Apsaugos ministerio leidimą tie trys iniciatoriai 1924 m. balandžio mėn. 23 d. Kaune, Steigiamojo Seimo rūmuose, susaukė pirmąjį invalidų suvažiavimą.

— Ar daug karo invalidų į suvažiavimą atvyko?

— Iš pakviestųjų 155-kių atvyko 85 invalidai.

— Kokios nuotaikos reikėsi suvažiavime?

— Tai buvo savotiškas suvažiavimas. Seimo saleje susirinko žmonės be kojų, rankų, akių, kiti žaizdų, iškreipti. Vieni pajėgė patys ateiti, kiti atvežti vežimeliuose ar draugų atvesti. Tačiau nežinūrint, suvažiavimas vyko geroje nuotaikoje.

— Ar vyriausybės atstovai dalyvavo suvažiavime?

— Seimo pirmininkas Staugaitis visą laiką buvo suvažiavime. Raštu sveikino prezidentas A. Stulginskis ir Ministeris Pirmininkas, o Krašto Apsaugos ministeris pulk. Šližys pats at-

vyko ir pasveikino suvažiavimą. Visi buvo malonūs ir duota visokių pažadų.

— Ar pažadai buvo tęsėti?

— Pulk. Šližys buvo išleistas potvarkį, pagal kurį invalidai galėjo ateiti pas jį be eilės. Deja, kiti pažadai ir liko pažadais.

— Kokio klausimo sprendimas labiausiai rūpėjo invalidams?

— Svarbiausias klausimas, kuris rūpėjo invalidams, buvo pensijų klausimas. Už kiek laiko išleistas įstatymas, pagal kurį nustoje 70% darbingumo gaudavo 14 litų į mėnesį. Tokios mažos pensijos negalėjo prisidėti prie sunkios invalidų padėties pagerinimo.

— Ar invalidų organizacija nedėjo pastangas, kad pensijos jiems būtų pakeltos?

— Taip, dėjo. Po didelės kovos 1926 m. rudenį išleistas jau žymiai geresnis pensijų įstatymas: nuostojė 100% sveikatingumo gaudavo 182 litus, o 70% — 127 litus į mėnesį. Tai jau buvo nemaža pagalba ir jau buvo galima gyventi iš dalies prisidūrus.

— Ar darėte ką nors invalidų padėčiai pagerinti pragyvenimo kaštams ėmus kasmet didėti?

— Delegacijoms buvo zadėta, kad kylant karininkų algoms būsiandios atitinkamai didinamos ir pensijos. Bet, deja, pakėlus karininkų atlyginimą, invalidams duoti pažadai buvo pamiršti. Tuo reikalu d-ją dėjo visas pastangas, siūsta memorandumai ir eita pas Krašto Apsaugos ministerį, tačiau visų nusteimimui jo buvo pareikšta, kad jis apie tai nieko nežinąs, be to, esą, visi tarnaujame pas vargšą ūkininką...

— Kodėl nesikreipėte į patį prezidentą?

— Invalidu delegacija išėjusi iš ministerijos kreipėsi į patį (Perkelta į 8 pusl.)

TRIESTAS VĖL DĖMESIO CENTRE

JAV ir Anglijai pranešus, kad jų karinės jėgos pasitraukia iš Triesto A zonos ir ją užleidžia Italijai, Jugoslavijoj iššaukė ne tik protestą, bet ir karinių jėgų koncentravimą jugoslavų valdomoj Triesto B zonoje. Jugoslavija grasina, kad pasitraukiant amerikiečių ir anglų karinėms jėgoms į ją įeis jugoslavų kariuomenė.

Italai taip pat jaudinasi ir žada ne tik įeiti į A zoną, bet pretendijas reiškia ir į B zoną.

Triestas yra amžinas nesusi-pratimų obuolys.

Triestas turi 381,000 gyventojų. Tai svarbiausias Adrijos jūros uostas. Triestas nuo dešimto iki trylikto šimtmečio buvo valdomas vyskupų. 1382 m. Herzogas Leopoldas III jį prisi-jungė prie Austrijos. Tarp 1719-1891 m. Triestas buvo laisvas uostas. 1867 m. Triestas buvo sukuręs savo savivaldą. Po pirmojo pasaulinio karo Italijai pasisekė Triestą prijungti prie Italijos. Ir Italija dėjo visas pastangas Triestą suitalinti. Iš dalies jiems tai pasisekė, nes dabar, kada buvo siūloma Triesto klausimą išspręsti gyventojų balsavimu kam jie nori priklausyti — Jugoslaviją nesusitiko. Nesutiko todėl, nes aiškiai jautė, kad gyventojų dauguma balsuos už Italiją.

Triestas labai svarbi vieta strateginiu požiūriu. Kada Italija buvo karė paklupdyta, Tito pasiskubino koją įkelti į Triestą. Bet Jugoslavijai esant Maskvos tarnaitė, Triesto A zonoje įsikūrė amerikiečiai ir anglai. Dabar, kada Tito iš Maskvos globos išsijungė, ten būti amerikiečiams ir anglams nebėra jokios prasmės.

Amerikiečiai ir anglai iš Triesto traukiasi ir tap pačiu Jugoslavijos ir Italijos santykiai tempiasi. Bet manoma, kad abiejų — italų ir jugoslavų globėjai amerikiečiai prie ginklų pavartojimo nepileis. Bet taip pat tikima, kad Triestas jiems visą laiką kraują gadins ir ginčus kurstys, jei ir būtų pasiektas laikinis ginčo išsprendimas.

T. A. BURKE Į SENATĄ

Ohio gubernatorius Frank J. Lausche, vieton mirusio senatoriaus respublikono R. A. Tafto, senatorium paskyrė Clevelando miesto majorą demokratą Thomą A. Burke. Tas paskyrimas, matyt, buvo iš anksto suplanuotas, nes A. Burke šiais metais į miesto majorus jau nebekandidatavo.

Praėjusiuose rinkimuose respublikonai Ohio valstybėje, prieš demokratų, į senatorių postus, didelę balsų daugumą, pravedė savo narius. Dabar, demokrato gubernatoriaus paskyrimu, ta padėtis visiškai pakeičiama. Ji keičia ir visą Senato sudėtį demokratų naudai.

Po A. Burkes paskyrimo Senate dabar bus 48 demokratai, 47 respublikonai ir vienas nepriklausomas respublikonas W. Morse, iš Oregon, kuris beveik visada balsuoja su demokratais. Dar neaišku, ar nereikės Senatę perrinkti ir visas komisijas, o tas atsitiks, jei W. Morse balsuos su demokratais.

CH. KERSTEN APLANKE B. K. BALUTI

JAV atstovų rūmų narys Ch. J. Kerstenas pakeliui į JAV iš Paryžiaus buvo nuykęs į Londoną. Ten aplankė min. B. K. Balutį ir turėjo pasitarimą su pasiuntinybės patarėju V. Balicku. Amerikoje ir kitur laisvajame pasaulyje visa eilė lietuvių organizacijų taip pat pasisekė atsiaukimus, kad visokiems būdais remtų Kersteno komisijos darbą ir siųstų jai reikalingas žinias su įrodymais.

Šiuo metu vėl suaktualėjo lietuvių, latvių ir estų skyrių steigimas prie Laisvosios Europos radijo. VLIKO VT daro žygį, kad lietuviškojo skyriaus centras būtų organizuojamas Europoje. Plačiu raštu pareikšti motyvai, kodėl minėtasis skyrius turėtų būti įsteigtas Europoje, o ne užjūryje. Be kita ko, nurodyta, kad Europoje esama arčiau savojo krašto, iš čia galima geriau praktiškai vykdyti kovą dėl Lietuvos laisvės ir lietuvių tautos aspiracijų realizavimo.

Vykdomoji Taryba Vokietijoje, kreipėsi į Amerikos Balso Europoje direktorių D'Alessand-

Tautinės Sąjungos veikėjų pasitarimo Tabor Farmoje dalyviai, iš kairės: J. Salasevičius, adv. A. Olis, Sąjungos pirmininkas adv. A. Lapinskas, Matusevičius, p. Biežienė, p. Lapinskienė, P. Linkus, J. J. Bačiūnas, J. Salasevičienė, Dr. J. Bartkus, p. Linkuvienė, V. Rastenis, T. Blinstrubas ir Dr. S. Biežis.

Aktualiaisiais klausimais

PASIKALBEJIMAS SU AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS PIRMININKU ADV. ANTANU LAPINSKU

Mūsų bendradarbis kreipėsi į Sąjungos pirmininką adv. A. Lapinską rūpimais klausimais, į kuriuos jis maloniai sutiko atsakyti.

— Kokį atgarsį Lietuvių sąskrydis susilaukė amerikiečių visuomenėje?

— Didelį, — trumpai atsakė pirmininkas. — Lietuvos ir lietuvių vardas plačiai nuskambėjo ne tik Washingtono spaudoje, bet visoje Amerikoje, net ir tolimiausioje Texase. Sąskrydis susilaukė labai rimto ir teigiamo dėmesio valdžios ir Kongreso sferose. Jis buvo atžymėtas Kongreso rekorduose. Apie jį buvo pranešta ir Lietuvai per Amerikos Balso.

— Kas buvo siekiama ruošiant sąskrydį?

— Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vadovybė yra tos nuomonės, kad jeigu norima reikšmingesnių vaisių atsiekti Lietuvos laisvinimo akcijoj, reikia lietuviškąjį darbą plėsti amerikiečių plėtimyje. Reikia vienokia ar kitokia proga nuolat priminti amerikiečiams, kad tas priesas, kuris engia Lietuvą, panašiomis priemonėmis bei būdais kešinasi ir į pačios Amerikos

ro, kad padidintų lietuviškųjų transliacijų per Am. Balso siuntimą ir šias transliacijas vėl duotų 4 kartus per dieną. Pastaruoju metu AB iš Europos lietuviškąsias transliacijas iš 4-rių kartų per parą sumažino iki vieno karto.

VISAM PASAULY

• Trieste įsitempus santykiams į juos maišosi ir Rusija. Ji jau pareiškė savo pyktį, kad amerikiečiai ir anglai Italijai perleidžia Triesto A zoną. Pagal rusus Triestas turi būti neutrali zona.

• Kansas City rugsejo mėn. 28 d. įvykdyta 6 metų vaiko — Robert Greenlease pagrobimas ir jo nužudymas, laikomas vienas iš žiauriausių šios srities nusikaltimų. Vaiko pagrobėjai Bonnie Heady ir Carl Hall pagaliau prisipažino ir žmugžudystėje. Dar nesurasti visi pinigai, išvyloti iš vaiko tėvų, bet manoma, kad ir tai greit paaiškėsia.

• Viceprezidentas R. Nixon sekmingai tęsia savo kelionę. Spalio mėn. 12 d. jis vedė pasitarimus su Naujosios Zelandijos ministriu pirmininku Sydney Holland.

• Visame pasaulyje šiuo metu priskaitoma daugiau kaip 50 milijonų pabėgėlių. Beveik visi yra pabėgę nuo komunistinio persekiojimo.

• Karinių tyrinėjimų laboratorijoje, Fort Monmouth, N. J., pašalinti 5 inžinieriai, dirbę prie radarų. Jie įtarti neištikimybėje Amerikai.

• Rytų Vokietijoje — prezidentus vėl "išrinktas" Wilhelm Pieck. Jį, kaip paprastai komunistų kontroliuojamuose kraštuose yra, išrinko Maskvos įsakymu.

laisvę. Jei amerikiečių tarpe, ypatingai tų, nuo kurių žymia dalimi priklauso šio krašto politikos vairavimas, pavyktų sukelti didesnę susidomėjimą ta kryptim, Lietuvos laisvinimo reikalas, reikia manyti, žymiai sparčiau pasistumtų pirmyn. Ruošiant sąskrydį Lietuvos valstybės įkurimo 700 metų sukakties proga turėtų ir tas tikslas. Todėl, nors sąskrydžio programa savo apimtim buvo kultūrinio pobūdžio, t. y. buvo norėta Kongreso nariams, valdžios atstovams ir šiaip žymesnei amerikinei visuomenei pademonstruoti lietuvių tautos kultūros lygį, jos meną ir muziką, supažindinti su Lietuvos valstybės praeitimi (tuo tikslu buvo parengta speciali literatūra), tačiau ta pačia proga buvo priminta nūdieninė Lietuvos būklė, į kurią ji pateko komunistiniams imperialistams ją okupavus. Esu įsitikinęs, kad išpopuliarindamas praities ir dabarties Lietuvą, sąskrydis šiuo savo indėliu nemažą prisidėjo prie Lietuvos bylos.

— Ar daug žymesnių amerikiečių buvo atsilankę sąskrydyje?

— Kongresmanų ir senatorių buvo virš šimto. Taip pat nemažą skaičius respublikonų partijos ir valdžios atstovų (daugiausia iš State Departmento) ir šiaip žymesnių amerikiečių. Bendras jų skaičius siekė virš keturių šimtų asmenų. Sąskrydį, kaip žinote, globojo JAV viceprezidentas R. Nixon, o garbės komitete, be kitų, buvo ir Atstovų Rūmų pirmininkas Martin, nuo kurio ypatingai daug priklausė Kersteno rezoliucijos likimas. Be to, svečių tarpe buvo ir 18 svetimųjų valstybių ambasadoriai.

— Ar kongresmanas Ch. Kerstenas buvo kviestųjų tarpe?

— Be abejo. Jis bankete nedalyvavo todėl, kad tą pačią dieną buvo Chicagoje užimtas svarbiame politiniame suvažiavime. Sąskrydis iš jo gavo laisvą ir dar atskirai sveikinimo telegramą.

— Kokia laikysena buvo mūsų visuomenės sąskrydžio atžvilgiu?

— Aiškiai pritarianti. Sąskrydyje, ypač muzikinėje ir dainos programos dalyje, dalyvavo keletas šimtų lietuvių. Atsilankę atstovų beveik iš visų mūsų žymesnių kolonijų, net iš Californijos.

— Kokių būdų galima būtų sudominti amerikiečius Kersteno rezoliucija?

— Yra įvairių būdų. Praktiškiausias, atrodo, būtų organizuoti amerikiečių komitetus iš spaudos ir šiaip žymių bei įtakingų asmenų.

Sąskrydžio dalyvių sąstata, be abejo, buvo susipratę, nuosirdūs patriotai, kuriems tikrai rūpi lietuviškas reikalas, ne siauraregiai, bet pakilę augščiausio partinio galvavimo. Deja, tenka apgailestauti, kad radosi ir tokių, kurie stengėsi pakenkti šiam lietuviškam darbui, tačiau jų įtaka pasirodė menka.

— Kaip ALTS vertina Kersteno rezoliucijos priėmimą?

— Sąjunga laiko Kersteno rezoliucijos pravedimą Kongrese žymiu Amerikos lietuvių laimėjimu byloje. Jau kovo 15 d. Sąjungos seimas priėmė rezoliuciją remti tas ALT pastangas. Kersteno rezoliucija yra ypatingas darbas, nes jis išėina iš sąvybinių lietuvių visuomenės veiklos ribų ir įeina į JAV visuomenės bei valdžios veikimo sritį, kas visiškai atitinka, kaip jau minėjau, Sąjungos nusistatymui. Ši rezoliucija yra kaip ir pirmutinis pasirodymas tų vaisių, kurie buvo įnešti pro Washingtono vartus, atvertus lietuviams, kai jie suskrido ten švęsti Mindaugo vainikavimo minėjimą. Dabar reikia siekti, kad tyrinėjimas, Kersteno rezoliucijos numatytas, būtų praveistas plačiu mastu, kuris padidintų Lietuvos interesus, parodytų patiems amerikiečiams, ko galima laukti, jei komunizmas nebus perbloktas. Kitaip tariant, reikia siekti įrodyti, kad Lietuvos laisvės reikalas yra taip pat ir Amerikos laisvės reikalas. O tai galima atsiekti tik sugebėjus sukelti gyvą amerikiečių susidomėjimą, nes priešingu atveju galima tikėtis, kad Kersteno komisijos tyrinėjimo išdavas gali būti padėtos lentynoje pelėti...

— Atskiru aplinkraščiu Tautinė Sąjunga paragino visus savo skyrius aktyviai remti Kersteno rezoliucijos įvykdymą, o pavienius narius, kurie gali būti liudininkais ar turi raštiškus įrodymus, turi atlikti šią tautinę pareigą pilniausiai.

— Kokių būdų galima būtų sudominti amerikiečius Kersteno rezoliucija?

— Yra įvairių būdų. Praktiškiausias, atrodo, būtų organizuoti amerikiečių komitetus iš spaudos ir šiaip žymių bei įtakingų asmenų.

Augsčiausiojo teismo pirmininkas Earl Warren ir žmona daro pirmąjį vizitą prezidentui Eisenhoweriui.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: B. Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1916, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIŠ, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-Jos (Inkorporuota), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: B. Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1916 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

• Spalio mėn. 10 d. Bostone pagerbtas rašytojas kan. M. Vaitkus. Pagerbimą organizavo Rašytojų klubas.

• Chicago Lietuvos Teatras šį sezoną pradeda spalio 25 ir lapkričio 1 d. Putino "Valdovo sūnaus" pastatymu. Veikalą režisuoja dramos aktorius Antanas Rūkas. Pastatymo dailininkas — Kazimieras Žoromskis, šiuo metu Art Institute of Chicago jūry komisijos pakviestas dalyvauti 57-je amerikiečių dailininkų meno parodoje. Abu "Valdovo sūnaus" spektakliai bus Marijos Augštesniosios Mokyklos teatrinėje salėje.

• Dr. Jono Balio angliskai parašytas straipsnis apie lietuvių ir latvių mitologijos panašumus ir skirtumus yra atspausdintas leidiny "Spiritus et veritas", kurį išleido latviai Vokietijoje savo etnografo ir teologo K. Kundzins 70 metų amžiaus sukaktuviams paminėti.

• Prof. Jurgis Baltrušaitis Paryžiuje ir Jonas B. B. Washingtonas išrinkti tikraisiais nariais tarptautinės laisvos mokslių ir literatūros Akademijos (Académie internationale libre des sciences et des lettres), įsteigtos Paryžiuje 1952 m., kurios nariais yra 12 tautų tremtinių mokslininkai ir literatai, esantieji laisvame pasaulyje, daugiausia gyvena Prancūzijoje, Anglijoje ir Amerikoje.

• Suvalkiečių vestuvės, papročiai ir dainos pagal U. Zemaitienės atsiminimus, išėjo iš spaudos. Tai "Lietuvių Tautosakos Lobyno" III dalis, kurį redaguoja ir leidžia Dr. J. B. B. Gerasme popieriuje dailiai išleista ir

ilustruota knygelė, 80 psl. dydžio, turi 116 dainų, visokių vestuvių papročių ir pokštų aprašymus. Gale pridėta gražiai atspausdinta 14 dainų gaidos, kurias iš fonogramų nurašė Vl. Jakubėnas. Kaina 1,5 dol. Gaunama Dirvoje arba pas leidėją.

• Chicago Art Instituto rengiamoje dailės parodoje šiais metais dalyvauja ir mūsų dailininkas K. Žoromskis. Paroda atidaryta lapkričio 12 dieną.

• Mažosios Lietuvos veikėjas Martynas Purvinas, neseniai persikėlęs gyventi į Chicago, vėl aktyviai įsijungė į visuomeninį darbą. Įrinktas Mažosios Lietuvos Draugijos Chicagoje pirmininku.

• Spalio mėn. 10-12 dienomis, Venecueloje, Caracas mieste, įvyko Lietuvių Bendruomenės suvažiavimas.

ATSIŪSTA PAMINETI

Pulgis Andriūsis: Anoj pusėj ežero. Lyrinės apysakos. Antroji laida. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Dail. Pr. Lapė. 102 psl., kaina \$1.50.

Jurgis Jankus: Po raganos kirviu. Pasaka. Iliustravo dail. B. Vilkučiai Gedvilienė. Išleido Gabija, 335 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y. 102 psl., kaina \$1.50.

Knygos Bičiulis, neperijodinis Knygos Bičiulių Klubo leidinys Nr. 2, 1953. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Siuntinėjamas nemokamai.

Gal paaiškintų?

Mūsų spaudos apžvalga

Drauge, Nr. 233, Dr. J. Daugailis, matyt, prasivežęs nebe suvaldomam pykčiui, atspaudė rašinį "Perbrangiai kainojas karaliukas". Tame rašinyje jis sako:

"Norėtusi prisiminti dar vienas dalykėlis: diplomatinis šefas kas mėnesį iš užsaldytų fondų gauna keletą šimtų dolerių. Italijoje, kur dolerio kursas yra augstas, tai panašu į prabangišką aprūpinimą. Nuo nepriklausomybės netekimo ta kryptimi jau nutekėjo keliasdešimt tūkstančių dolerių. Daugelis mūsų kultūrininkų kiemsargiais dirba, kad kasdien duoną pelnytų, kiti puslankiai muzėjų archyvuose džiūsta neaprupinti aukodamiesi kultūrininkams reikalingam, o čia dešimtys tūkstančių nueina palaikymui to, su kuriuo negalima rasti bendro sutarimo tautos laisvinimo darbe.

Lietuvos žmonės, kurie mokėsi keliu sudėję tas lėšas, turi teisę sulaukti apyskaitos. Kam ir kuria teise užsalsieji fondai tirpinami. Jie dar bus reikalingi iš griuvusių pakilusi Lietuvai ir galų gale reikalingi turėti drąsos pasakyti, kad įvairūs karaliukai, kurie tik skaldymu pasitarnauja, mums perbrangiai kainuoja ir bent už tą destruktivų darbą iš Lietuvos išdo likučių atlyginimo nereikalingi."

Išdėstęs dar kad diplomatijos šefas yra visų blogybių kaltininkas, kad jis dirbęs destruktivų darbą, primena, kad tokia nuomonė yra ne jo vieno, bet beveik visuotinė.

Be abejo, Dr. J. Daugailis, pagal savo sąžinę, gali rašyti tokius rašinius ir jais kurstyti Drauge nuolat kurstomą tą neapykantos ugnelę. Jis taip pat turi teisę reikalauti apyskaitos, bet gal tas Dr. J. Daugailis, kadangi jis viską žino, ir aiškiai atsistoja vieno VLIKo gynimo pozicijoje, gal galės mums pasakyti, kiek VLIK su Vykdo. Taryba ir visais bendradarbiais iš-

leidžia, kiek išmokama VLIK pirmininkui kun. M. Krupavičiui algos ir atlyginimų visokioms jo kelionėms, gal taip pat pasakys kiek laiko jis serga ir už tą laiką taip pat gauna iš Tautos Fondo atlyginimo. Jei jau reikia vieno partnerio apyskaitos, kurie ginčijasi tarpusavy dėl visokių postų, tai gal Dr. J. Daugailis mus painformuos ir apie kitą partnerį.

DALYVAUJA TARPTAUTINĖJE MOTERŲ PARODOJE

Šiemet lapkričio 1-8 dienomis New York'e vyks suaktyvinę trisdešimtoji Tarptautinė Moterų Meno ir Pramonės paroda, kurioje dalyvaus ir Didžiojo New Yorko lietuvių. Rengiamas tautodailės dirbinių skyrius, o taip pat dalyvaujama ir koncertinėje programoje.

Parodos reikalais rūpinasi ir jungtinėmis jėgomis dirbujasi Pabaltijo Moterų Tarybos Liet. Atstovybės New Yorko skyrius ir Moterų Vienybė. Per visą parodos metą lietuvių būdės savo skyriuje ir teiks paaiškinimus.

Naujai atvykę į Clevelandą užsieniečiai, neturėdami pažįstamų, sunkiai prisitaikydavo naujoms gyvenimo sąlygoms. Jiems padėti jau prieš penkiasdešimt metų buvo įsteigti vad. kaimynystės namai, kuriuose galima išmokyti rankdarbių, gauti įvairaus patarimo, pramokti angliskai ir gauti pagalbą išsiimant pilietybės dokumentus. Tie namai, taip pat naudojami vietinių klubų ir organizacijų, yra užlaikomi naudotojų mokesčiais, aukomis ir iš dalies Cleveland Community Chest pastangomis. Viršų yra parodyta dalis tuose namuose pravedamų užsienimų.

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis
545 East Broadway.

Chicago, Ill.
Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191.

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
Vl. Pauža,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York, Brooklyn
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stėpas Kėsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Zukauskas Kazys
87 Thorold Rd.

Anglijoje
Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thornham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australia
P. Ambraza
29 Elsmere St.
Kensington
Sydney

Brazilijs
Meldutis Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo

Colombia
K. Klastauskas,
Apartado nae 2336
Medellin

Venecueloje
c/o Cristalerias Nacionales,
Apartado 4532
Maracay
Venezuela, S. A.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius) Step. Zobarskas 2.25	Namai ant smėlio J. Gilauda 2.00
Aukštųjų Simonų Likimas Ieva Simbaitytė 3.50	Nemunas St. Kolupaila 2.50
Anglų kalbos gramatika J. Kukanauza 2.00	Neramų buvo Laisvės Alėjo B. Daubaras 1.50
Anglų kalbos gramatika V. Kamantaukas 1.00	Our Country Lithuania V. Augustinas 5.00
Anderseno pasakos I ir II dalis po 2.00	Ora pro nobis J. Gilauda 4.00
Arkivysk. J. Matulevičiaus užrašai 2.50	Pirmoji naktis L. Pirandello 1.50
Aukso kirvis Juozas Švaistas 2.50	Po Tėvynės dangum Zodžiai vytės Nemunėlio. Pavelkalai V. Augustino 2.00
Barabas Paer Lagerkvist 2.25	Petras ir Liucija Romain Rolland 1.20
Baltasis Vilkas K. Binkis 1.00	Pasaulio Lietuvių Žinyas Anicetas Simutis 5.00
Balutis J. J. Bačiūno leidinys 1.50	Pragarų pošvaistės V. Alantas 3.50
Baltaragio malūnas K. Boruta 2.50	Pirmas rūpestis Jurgis Jankus 2.00
Brollai Domeikos L. Dovydenas 2.50	Princas ir elgeta Mark Twain 1.20
Buriavimas ir jūrininkystė B. Stundžia 2.00	Per Klausučių ūlytėlę Liudas Dovydenas 2.20
Didžiosios atgailos R. Spalis 3.50	Pietų vėjelis Vyta Nemunėlis 1.60
Džiaukis gyvenimu O. Swett Marden 0.70	Paklydę paukščiai I Jurgis Jankus 2.20
Doleris iš Pittsburgho Stėpas Zobarskas 0.80	Paklydę paukščiai II Jurgis Jankus 2.60
Daili saulytė 0.50	Petras širvokas Juozas Švaistas 2.70
Gyvačių lizdas Francis Mauriac 2.60	Pabučiavimas J. Grušas 1.50
Gatvės Berniuko Nuotykių R. Spalis 5.00	Raudonasis siaubas Salik Vogulov 1.25
Gimdytoja Francis Mauriac 1.75	Raudonasis Tvanas Ignas Seinius 1.00
Giesmė apie Gedimą B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00	Raudoni batukai Jurgis Savickis 1.50
Gintariniai vartai N. Mazalaitė 2.00	Ramybė man J. Kėskas 0.80
Gimtojo žodžio barose P. Jonikas 1.50	Raguvos malūnininkas V. Tamulaitis 0.25
Gyvylių ūkis George Orwell 1.00	Sudie, pone Cipse James Hilton 0.75
Haufo pasakos I d. 1.75	Silkai ir vilkai Rūnė Dandieris 1.00
Kazimieras Sapieha B. Sruoga 2.50	Senųjų lietuviškų knygų istorija V. Biržiška, kiet. virš. 3.00 papr. virš. 2.00
Karoliai Guy de Maupassant 2.50	Saulės laikrodžiai Henrikas Nagys 1.00
Kaip jie mus sušaudė J. Petraitis 1.80	San Michael knyga I Axel Munthe 2.50
Kuprelis Ignas Seinius 2.00	San Michael knyga II Axel Munthe 2.50
Kalorijo, ir dolerai Vilius Bražvilas 2.00	Sventieji akmenys Faustas Kirša 2.00
Kryžkelės A. Vienulis 3.50	Sventoji Lietuva Jurgis Savickis 3.00
Konradas Valenrodas Adomas Mickevičius 1.50	Sventoji Inga A. Skėma 2.50
Keliai ir kryžkelės Putinas 2.50	Sapnų pėdomis V. Kazokas 1.00
Kaimiečiai V. S. Reymont I-II-III-IV I ir II dalis po 3.00 III ir IV dalis po 3.50	Tarp žalsvų palapinių P. Kesėnas 3.00
Kudirkos raštai 5.00	Tėvų pasakos A. Giedrius 1.00
Kregždutė A. Rinkūnas 1.50	Tolimieji kvadratai J. Grišmanauskas 2.00
Krevė Mickevičius 2.00	Tautosakos Lobynas J. B. B. Gerasme 3.00
Kelias į pasisekimą Grabau - Grabauskas 2.00	Tomas Nipernadis August Gailit 2.50
Lietuvių Kalbos Istorija Dr. P. Jonikas 3.00	Ugnies pardavėjas R. Spalis 1.25
Lyrika K. Binkis 2.00	Tarp pelių ir vyrų John Steinback 1.25
Loreta Stasius Būdavas 1.80	Tėvelių pasakos A. Giedrius 0.20
Lietuva A. Bendorius 2.75	Vėlykų pasakos N. Butkienė 1.00
Laiškai žmonėms G. Papini 2.00	Vidurnakčio vargonai Česlovas Grincevičius 1.50
Lietuvių Literatūra Pranas Naujokaitis 2.00	Vincas Krėvė Mickevičius 2.00
Lietuvių Tautos Kelias M. Biržiška 3.00	Trylikla nelaimių Vilnius tarp audrų 5.00
Lietuvių kalbos vadovas Red. prof. Skardžius 4.50	Vaiškų knygelė M. Valančius 1.80
Lietuviškos pasakos J. B. B. Gerasme 2.50	Varpai skamba B. Gaidžiūnas 1.50
Lietuvių poezijos antologija J. Aistis ir A. Vaičiulaitis 6.00	Vieneri metal ir viena savaitė Vikt. Simaitis 0.75
Lekučio atsiminimai (jaunimui) A. Giedrius 1.50	Taupioji Virėja 2.00
Lietuvių archyvas Bolshevismo metai 3.00	Užuovėja M. Katiliškis 3.50
Lietuvos Valstybės Konstitucijos 0.70	Zmonijos likimas V. Bagdonavičius 3.50
Lietuva tironų Pantiuose B. T. Dirmekis ir V. Rastenis (Jonas Andrūnas ir Petras Svyrus) 1.50	Žemaičių žemė A. Vilainis 1.50
Mažasis Lietuviškas 1.50	Žemaičių krikštai P. Abelkis 3.50
Angliškasis žodynas Vilius Pėteraitis 2.00	Žvaigždėtos naktys Augustaitis-Vaičiūnė 1.00
Metūgės B. Pukelevičiūtė 1.00	Žmonės ant vieškelio Liudas Dovydenas 1.00
Mėnuo vad. medaus N. Mazalaitė 2.50	Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite
Meškiukas Rudosiukas Vyta Nemunėlis 2.00	DIRVA, 1272 East 71 St.

Lietuvių Prekybos Namai Chicagoje

Viena moderniausių, lietuvių vadovaujama, baldų ir namų įrengimų prekybos įmonė, užimanti per 15,000 kv. pėdų plotą.

Baldai ir kiti namų įrengimai pristatomi iki 150 mylių už Chicago be jokių primokėjimų.

TELEFUNKEN RADIO APARATAI

Europos stotims klausyti, televizijos aparatai, rašomosios mašinėlės lietuvišku raišdūnu.

Įmonė atidaryta: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. vak.
kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak.,
sekmadieniais nuo 10 iki 5 val. vak.

Furniture Center, Inc.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 24226

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Bičis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago Ill.
Sąaukite — YA. 7-7381

Prima: vakarais 6 iki 9, seštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad.
tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

Dr. I. Kuras-Ramunis

Spec. KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
VAL: pirmad., trečiad. ir penkd.
5-8 v. v.
seštad. 10 v. r. — 1 v. p. p.

IR

Dr. Jaras Ramunis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL: antrad. ir ketvirt. 7-8:30 v. v.
seštad. 3-5 v. p. p.
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL: Kabineto REpublic 7-1168
Buto: WAilbrook 5-3765

Kelionė po Olandiją

(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

MAŽAI PAŽISTAMAS KRAŠTAS

Pacioje Europos širdyje yra sa eilė valstybių, kurios mūsų aitančiai visuomenei tėra oai mažai pažįstamos. Ar sime daug žmonių, kurie, paždžiui, būtų apkeliavę ir savo imis pamatę Olandiją? O kų u bekalbėti apie tokią valstyę, kaip, sakysime, Liuksemburgą! Kai važiuojama į didžiulius Europos centrus, šios valsės kažkaip pasilieka nuošiai. Ir tarptautinės geležinkelijų, ir naujosios gaudnės austrašos jas aplenkia, todėl normaliniam turistui nė į galvę neateina kiek nukrypti nuo esioinio kelio ir apsidairyti kioje Olandijoje. Reikia spalaus pasiryžimo, kad apsilenk su paprastai praktikuojama ropiečio atostogų programa, rijoje stambiomis raidėmis iššikintos tokios vietovės, kaip ancūzų ir italų Riviera, Adris pakrantės, šveicarių bei ausų Alpės, pagaliau, Paryžius, ondonas, Roma ir kiti pasaulio vardo didmiesčiai. Šios kospundencijos autorius kaip syis pasirinko nestereotipines ostogas ir nusidangino į Olandiją.

Nors savaime palyginus su nerikiniais plotais Europoje iskas yra arti, bet keliavimas majame kontinente visada būavo susietas su tam tikrų kliučių nugalėjimu. Kiek čia valstybių valstybių, kiek durų varsmo ir stoviniavimo konsulaiose, kol pagaliau apsirūpinę isomis reikalingomis vizomis? Ką bekalbėti apie mus, tremtius, kurių popierius valdininai ypač atsidėję varto? Bet kas sunkus akmuo nusirita nuo rutinės, kai galų gale esi apsiūpinęs visais antspaudais ir g pradėti vykdyti jau per mėesius mėnesius apsvartytą programą. Jautiesi tarytum koks larco Polo...

Esame apkeliavę nemažą Europos kraštų, bet kai ėmėme uostis "ekspedicijai" į Olandiją, turėjome prisipažinti, kiek aza teturime žinių apie šį kraštą, esantį betgi pačiame Europos centre. Bet ne mes vieni esame tokioje būklėje. Neseniai esišnekučiuodami su vienu veicarų žurnalistu, gerokai apiskaičiusiu bei pasaulį mačiusiu, aklausėme jo, kiek jis galėtų uminėti olandų rašytojų vardų. Ąno bičiulis po ilgoko galvojiu no teatsiminė vieną vienintelį landą ir tasai, tiesą pasakius, ūvo ne rašytojas, o filosofas, ūntent, Baruchas Spinoza. Tuo arpu vėliau, kai sistemingai pasiknisome bibliotekose, užtikome visos eilės olandų rašytojų reikalus, kurie nė kiek nebuvo ologesni, kaip kitų labiau žinų tautų rašytojų kūriniai. O pacioje Olandijoje gausingose paveikslų galerijose galėjome konstatuoti, kad olandų tapybos menas dar ir šiandien gali diduotis paveikslais, kurie gal neprilygsta Rembrandtą bei van Goghą, bet kiekvieno atveju jie neabejojamai yra užsitikrinę tam tikrą vietą meno istorijoje.

VARPŲ MUZIKĄ OLANDŲ MIESTUOSE

Pirmutinę staigmeną pacioje Olandijoje patyrėme, kai patekome į pirmą olandų miestą. Jis vadinosi Nijmegen. Buvome anksčiau girdėję šį vardą, bet tiksliai patekė į jį patyrėme, kad tai esame Europos sąlygomis na stambiaus miesto; turinčio su viršum 100.000 gyventojų. Kaip sykis tą dieną, kai atsidūrėme šiame mieste, Nijmegenas apvalkščiojo savo metinę šventę, skirtą viešnagei kaimyniniuose miestuose. Jau nuo amžių nij-

megeniečiai su savo miesto pareigūnais, orkestrais ir draugijų vėliavomis priešakyje eina su dainomis ir muzika svečiuosna į Arnheimą (irgi miestas su 100.000 gyventojų!), iš ten abiejų miestų gyventojai keliauja į kitą miestą ir taip vieny viešnagė pas kitus trunka ištisą savaitę, kaip senais gerais laikais būdavo per vestuves. Savaime išoriniai šventė neturi jokios ypatingos reikšmės, bet kaip paprastas yra pats olandų gyvenimas, taip nesudėtinga yra ir Nijmegeno iškilmė. Ji duoda šios apylinkės gyventojams progą pasipuostį šventadieniškais rūbais, padabinti miestų namus žalumynais, gelėmis bei spalvotų elektros lempučių girliandomis. Gatvėse viešpatauja mūgės nuolat, ir daug juoko, krykštavimo, dainų, šokių. Bet kas dar svarbiau — ta proga gerai ir daug valgoma ir geriama. Per visą savo buvimą Olandijoje galėjome įsitikinti, kad valgis ir gėrimas olandų gyvenime vaidina pirmąją vaidmenį. Atrodo, kad čia mažai paįsoma modernių valgio mokslų apie kalorijas ir vitaminus, o valgoma taip, kaip valgė tėvų tėvai gerai ir daug...

Nijmegeno šventė turėjo šiemet dar ir kitą priežastį linksmybės. Tą dieną Šv. Stepono miesto rotušės bokšte vėl suskambėjo varpų muzika. Karo metu, 1944 m. pradžioje, amerikiečių lakūnai, tragišku būdu palaike Nijmegeną vokiečių miestu, paleido visą bombų naštą ant šio olandų miesto. Visas Nijmegeno centras buvo sulgyntas su žeme, o iš rotušės liko tikta aprūkė mūrai. Nijmegeniečiai vėl ėmėsi rotušės atstatyti ir štai bokšte pakabinti varpai vėl suvirpėjo.

Reikia žinoti, ką olandams reiškia varpų muzika. Jeigu kitose šalyse miestai lenktyniauja kuo kitu, tai Olandijoje kiekvienas miestas stengiasi įsitaisyti gražesnę varpų muziką. Varpai skambina ne tik pamalodoms. Tam tikromis valandomis miesto varpininkas skambina varpais ištisas melodijas. Nijmegenas buvo pirmas olandų miestas, kuriame mes išgirdome olandų varpų muziką. Vėliau, belaukiant kitas vietoves, mus visur pasitikdavo melodingi varpų garsai, sklindę virš namų stogų. Haarleme, įkopę į bažnyčios bokštą, iš arti stebėjome šį gana sudėtingą muzikos instrumentą, primenantį stakles. Tam tikrų rankenų pagalba judinamos vielos, sujungtos su varpais, ir štai kilogramų sveriančių milžinų. Jie vienas po kito suvirpina ir sugaudžia, nuo mažučio varpesio iki šimtus aussyse vėl suskamba melodijos, girdėtos iš miestų bokštų varpinių.

ROTTERDAMAS

Jau už kelių kilometrų ima kyščioti lyg į dangų iškeltos geležinės rankos. Tai Riterdamo uosto keltuvai, vadinasi dar ir gervėmis. Mums dar niekur Europoje neteko matyti tokios gausybės keltuvų, kaip čia, nors esame lankęsi ir Londono, ir Marseille, ir Hamburgo uostuose. Keltuvai atrodo lyg geležinis miškas. Jų esama visokių: ir mažų, ir didelių, ir judančių, ir plaukiojančių. Statistika teigia, kad Roterdamas, turįs beveik 400 keltuvų, bet užtat jis ir laikomąs didžiausiu uostu Europoje. Nors nuo jūros jį skiria 15 mylių atstumas, nors jis savaime yra prisiglaudęs Reino ir Maaso upių žiotyse, bet olandai yra iškasę tiek šaltinių baseinų

ir taip pagilinę upės angą, jog Roterdamą gali įplaukti didžiausieji vandenynų milžinai. Roterdamo uostą per metus aplanko 14.000 laivų. Pernai vien naftos apylarta siekė 14 milijonų tonų, o jeigu dar pridėsime 19 mil. tonų masinių ir 7,5 mil. gabalinių prekių, tai galėsime susidaryti apytikrą vaizdą apie uosto apimtį.

Dar įspūdingesnis vaizdas susidaro, kai turistams skiriamu laiveliu apvažinėjame uostą. Vadovas savo komentaruose dažnai vartoja žodžius: "didžiausias pasaulyje", "didžiausias Europoje" ir t.t. Olandai ne be pagrindo gali didžiulius Roterdamo uostu, nes pasirodo, kad vokiečiai, prieš užleidami karo metu uostą sanitarininkams, grynai vokišku metodingu susprogdino ir sugriovė visus uosto įrengimus. Teko viską atstatyti iš naujo. Be abejo, nė iš tolo nebūtų atlikta tiek, kiek padaryta, jeigu į pagalbą nebūtų atėję Marshallo plano milionai.

Kur tik Europoje pasisuksi, tuojau pat įsitikini, ką reiškia Amerikos pagalba! Kaip ten bebūtų, Roterdamo uostas, turbūt, niekada nebuvo taip moderniška įrengtas, kaip šiandien, kai reikėjo uostą naujai atstatyti. Todėl uostą aprodęs vadovas galėjo pasakoti, jog štai šių siurblių pagalba javai iš laivų išsiurbiami per trumpiausią laiką pakrauti, o andai ten esąs plaukiojantis keltuvas esąs galingiausias pasaulyje...

Roterdamas yra pirmoje eilėje uostamiestas. Bet jis yra taip pat svarbus pramonės ir prekybos centras. Deja, jo praeities architektūrinis grožis yra pasilikęs tikta paveikluose ir graviūrose. Hitleris, 1940 m. gegužės mėn. įsąkęs savo kariuomenei užpulti Olandiją, pademonstravo "Blitzkriegą" ir paleido prieš miestą visą savo tuo metu pacioje diabybėje buvusį oro laivyną. To baisaus nusikaltimo pasekoje visas Roterdamo miesto centras buvo sumaltas, o kilę gaisrai, kurių šturpulingumui būtų galėjęs pavydėti pats Neronas, dar labiau pavertė viską pelenais. Kaip ir kitus apgriautus miestus, olandai atstato Roterdamą. Miesto centro pastatyta didžiuliai pastatai, skirti krautuvėms ir biurams. Esama rekordų ir šioje srityje. Vienas pastatas skelbiamas kaip didžiausias pasaulyje. Bet didžiuliai plotai miesto viduryje dirvonauja. Užtat Roterdamą vadintume miestu, neturinčiu veido. O modernieji kolosai sudaro daugiau fabrikų, nekaip namų įspūdį. Be abejo, jie įrengti su visomis moderninio komforto šikonomis, bet akies jie nepatraukia, greičiau atgraso.

O iš senų graviūrų matyti, kad Roterdamo būta tokio pat dailaus miesto, kaip dar šiandien pasiliko Amsterdamas, Haaga ir kiti olandų miestai. Užteko, kad kelias valandas siausteltų moderninio karo furija, ir štai pakeista didmiesto išvaizda. Kaip atrodys miestai po atominio karo?

(Bus daugiau)

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rai kandal tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirm, ne gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: Main 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Lietuvių organizacijoms

Po to, kai lietuvių tautai buvo prievarta primesta bolševikinė vergija, ir atimta bet kokia galimybė pačiai pareikšti savo valią, mums, Amerikos lietuviams, žymiausiai tautos kamieno daliai išėivijoje, natūraliai teko pasiimti šventą pareigą — drauge su kitais lietuviams laisvajame pasaulyje, įsijungti į kovą už Lietuvos nepriklausomybę ir jos žmonių teises.

Kad mums pasisekė Lietuvos laisvės reikalą JAV valdžioje netik apginti, bet ir visą laiką palaikyti gyvą net pavojingiausiose besikeičiančiose pasaulinės politikos situacijose, yra svarbiausia Amerikos lietuvių organizuotumui ir sutartinė pastangų nuopelna.

Dabar, JAV Kongresui pasiėmus ištirti Pabaltijo kraštų pavergimo aplinkybes, atsivėrė dar šviesesnės viltys ir galimybės visoms gyvosioms Amerikos lietuvių jėgoms pasidaruoti Lietuvos išlaisvinimo dirvojė.

Šį rudenį Amerikos Lietuvių Taryba šaukia Visuotinį Amerikos Lietuvių Kongresą, kurio pagrindiniai tikslai bus:

pademonstruoti nepalaužiamą organizuotos patriotinės Amerikos lietuvių visuomenės nusistatymą visomis išgalėmis siekti, kad lietuvių tauta būtų išgelbėta nuo sunaikinimo;

pareikšti padėką JAV Atstovų Butui ir jo vadams už Kersteno Rezoliucijos priėmimą ir Prezidentui Eisenhoweriui bei Valstybės Sekretoriui už jų paramą Rezoliucijoje išreikštam ALT sumanymui;

apsvarstyti planus tolimesniems žygiams šio krašto valdžioje ir visuomenėje prieš Lietuvos pavergėjus; sutelkti daugiau lėšų kovai dėl Lietuvos laisvės.

Išsamioje Kongreso darbotvarkėje, kuri bus paskelbta vėliau, numatoma kitų svarbių klausimų. Kongrese atsilankyti ir pasakyti svarbias kalbas yra pasizadėję eilė JAV vyriausybės, Kongreso ir žymių amerikiečių visuomenės atstovų.

Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas įvyks š. m. lapkričio mėn. 27-28 dienomis Chicagoje (Ill.). Šiam reikalui patalpos paimitos viename didžiausių Chicago viešbučių miesto centre — Morrison Hotel (Madison ir Clark gatvių kampas). Viešbučio vadovybė yra rezervavusi Kongreso dienomis pakankamą skaičių kambarių delegatų ir svečių apsigyvenimui. Kolonijoms pasiūta specialių kortelių kambarių rezervacijoms padaryti. Norintieji jomis pasinaudoti tegu kreipiasi į ALT skyrius, vietos komitetus arba rašo ALT Centrai Chicagoje.

Kongreso sesijas užbaigus, lapkričio mėn. 28 d. vakare, rengiamas Kongreso dalyviams ir svečiams banketas to pat Morrisono viešbučio iškilmų salėje. Dieną prieš Kongresą, lapkričio mėn. 26 d., įvyks metinė ALT narių konferencija, kuri atliks paskutinius pasiruošimus Kongresui.

Todėl visos lietuvių organizacijos — tautinės, politinės, konfesinės, kultūrinės, susivienijimai ir jų kuopos, sąvišalpos draugijos, klubai ir kt. — yra raginamos tuoj išrinkti savo atstovus į Kongresą ir aprūpinti juos reikiamaiais mandatais, kurių kopijas (su delegato vardu, pavarde, adresu, atstovaujamos organizacijos pavadinimu ir narių skaičiumi) nedelsiant siųsti ALT Centrai (1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois).

Delegatų skyrimui siūloma tokia tvarka: centrinės organizacijos (4 ideologinės ir abu susivienijimai), iš kurių sudaryta Amerikos Lietuvių Taryba, skiria po 4 atstovus; ALT skyriai ir draugijų komitetai kolonijose

— po 4 atstovus; lietuviškųjų dienraščių redakcijos — po 3 atstovus, kitų laikraščių redakcijoms — po 1 atstovą; susivienijimų kuopos, draugijos, klubai ir kitos organizacijos — po 1 atstovą nuo kiekvienų 50 narių ar didesnės jų dalies.

Organizacijos taip pat prašomos skirti aukų iš savo izdo arba praveisti specialias rinkliavas narių tarpe. Turėkite galvoje tą faktą, kad dideliame Kersteno Komiteto darbe mums teks pakelti nelengvą naštą renkant liudininkus, pateikiant dokumentus ir t.t. Šitam reikalui reikės stambių lėšų, jei norėsime, kad jisai būtų atliktas sėkmingai.

Aukos bus priimamos pačiame Kongrese, tačiau, jei kam patogiau, tegu jas siūnia iš anksto ALT Centrai.

Pasistenkime, kad šis svarbus Amerikos lietuvių politinio ir visuomeninio gyvenimo įvykis — Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas — būtų ko įspūdingiausias ir naudingiausias Lietuvos laisvės reikalui.

Amerikos Lietuvių Taryba
Vykdomasis Komitetas
L. Šimutis, Pirmininkas
A. A. Olis, Vicepirmininkas
Dr. P. Grigaitis, Sekretorius
M. Vaidyla, Iždininkas

Chicago, Illinois
1953 m. spalio 10 d.

*
Tūla Texaso 40 metų amžiaus gražuolė Betty Calamusa jau skubio ištėkėti dylyktą kartą.

*
Raleigh (Šiaurės Karolinoje) kalėjimas neseniai įsitaie televizijos aparatų tinklą. Pasirodė, kad kaliniai prisirio prie kalėjimo. Anksčiau, prieš televiziją, kas mėnuo pabėgdavo 4 ar net 5 kaliniai, o dabar tik 1 į mėsę.

KNYGOS

Knygos Bičiulių Klubas, kurį administruoja Gabijos, leidykla Brooklyne, neseniai išleido antirajį numerį Knygos Bičiulio, kuriame duoda žinių apie artimiausiu laikui išleisimas knygas.

Pulgis Andriūšio, kuris skaitytojui pažįstamas iš dviejų jo premijuotų knygų (Anoj pusėj ežero ir Sudiev, kvietkeli), išleidžiamos net trys knygos: pakartota lyrinių apsakų Anoj pusėj ežero laida (jau išspausdinta), humoristinis romanas Tiplis ir linksmy kelinės nuotykių knyga Laivas linksmybės. Pulgis Andriūšis, vienas giliausių mūsų humoristų, dviejose paskutinėse knygose pasirodo visu savo pajėgumu.

Šiomis dienomis skaitytojus pasieks nepaprastai įdomios įtroygos pasaka jaunimui — Paganas kirviu. Jos autorius yra Jurgis Jankus, jau Lietuvoje už savo veikalus jaunimui gavęs premijas. Šios knygos ištraukos jaunimo žurnaluose sukėlė didelį jaunųjų susidomėjimą, ir knyga jau seniai yra laukiama. Ilustracijos šiai knygai piešė dail. B. Vilkutaitytė-Gedvilienė.

Stasiaus Būdavo naujausias romanas iš tremties dienų — Uždraustas stebukas — yra spaudoje ir knygų rinkoje pasirodys lapkričio mėn. pradžioje. Šis romanas ypatingai aktualus tremtiniais. Knygai viršelį piešė dail. A. Bielskis.

Gny de Maupassant pasaulyje žinomas kaip novelės meistras, bet jis yra parašęs ir keletą romanų. Vieną iš jų — Moters širdis — spalio mėn. pabaigoje išleidžia Gabija. Knygą lietuvių kalbon išvertė Stepas Zobarskas, viršelį piešė dail. Pranas Lapė.

Garsioji Antano Baranauko poema Anykščių šilelis dar prieš Kalėdas bus išleista atskiru leidiniu su spalvotomis dail. Pr. Lapės iliustracijomis. Tai bus

leidinys, kur poeto žodį papildys dailininko vaizdas.

Prisiminti Lietuvos senovę ir karžygių kovas skaitytojai galės iš nauja laida išleidžiamos Vlado Andriukaičio Vytauto Didžiojo laikų apysakos — Audra Zemačiūose. Šiai knygai viršelį piešė dail. A. Sepetys. Be čia sumintų knygų Gabijos leidykla žada dar išleisti keletą pakartotų laidų pasaulinių autorių rašti, tarpe jų ir garsųjį Cervantes Don Kichotą.

STUDENTŲ DĖMESIUI

1. Pranešame naujus Lietuvių Studentų Sąjungos Centrinės Valdybos narių adresus: pirminkas — V. Kavolis, Wm. James Hall 106, Harvard University, Cambridge 38, Mass.; sekretorius — R. Mieželis, Harvard University, Grad. School of Bus. Admin., Morris Hall B-42, Boston 63, Mass.; iždininkė — G. Zauiniūtė, 924 Madison Street, Brooklyn 21, N. Y.

2. Visi lietuviai, studijuoją JAV-se kviečiami tapti Lietuvių Studentų Sąjungos nariais. Studentai, gyveną vietovėse, kur veikia Sąjungos skyriai, registruojasi skyrių valdybose, visi kiti — tiesioginiai Centrinėje Valdyboje sekretoriaus adresu. Sąjungos nariai, pakeitę savo adresus, prašomi juos skubiai pranešti.

3. Baigusieji studijas lietuviai studentai kviečiami nemenukti ryšių ir ateityje su Sąjunga. Yra kilęs sumanymas sujungti visus alumnus į vieną draugiją. Prašome tad visus baigusiuosius prisijusti Centrinės Valdybos Sekretariatui savo adresus.

4. Studentai norį gauti paskolas 1954 m. pavasario semestru iš Lietuvos Studentams Remti Fondo, prašymus turi paduoti Lietuvių Studentų Sąjungos Sekretariate iki š. m. lapkričio mėn. 15 d.

5. Lietuvių Studentų Sąjungos Informacinės Komisijos centrą sudaro coll. Aloyzas Petrikas ir coll. Giedrė Zauiniūtė. Sąjungos nariai prašomi palaikyti su jais glaudų ryšį visais lietuvių tautos bei studentijos atstovavimo klausimais amerikiečių akademineje bendruomenėje ir visuomenėje.

Lietuvių Studentų Sąjungos, Inc, Centrinė Valdyba

NESILEISKITE I KELIONES...

Vasaros atostogų metu nesileisk į kelionę be PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNO, kurio pagalba bet kuriam pasaulio mieste atsidūręs greitai susiras lietuvių koloniją, įstaigas, organizacijas ir atskirus veikėjus. Be to, ŽINYNE rasite smulkiai išaiškintą naują Jungt. Amer. Valstybių Walter-McCarren Imigracijos ir Pilietybės Įstatymą, cedūrą, rasite plačiai ir supranviamų gavimo ir įvažiavimo protamą išaiškintą J.A. Valstybių mokyklų sistemą, kaip įsigyti specialybę ar patekti į pelningesnę profesiją. Turėdami ŽINYNĄ jusite, kad po ranka Jums yra viso pasaulio lietuvių įstaigos, organizacijos, visuomenininkai, profesorai, dailininkai, muzikai, žurnalistai, rašytojai, įvairių religijų dvasininkai ir t.t. Panašaus leidinio lietuvių kalboje dar nėra buvę. ŽINYNAS būtina reikalingas kiekvienam kultūringam lietuviui. Reikalauti pas platintojus arba tiesiai iš redaktoriaus pasiunčiant penkis dolerius: Mr. A. Šimutis, 41 W. 82 St., New York 24, N. Y.

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jeį taip, tai nedelsiant užaakykit savo vaikams jų laikraštį

TĖVIŠKĖLĖ

Metams tik 3 doleriai.
Rašykit šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

ČIURLONIO ANSAMBLIO PLOKŠTELIŲ ALBUMAS

Seniai lauktos Čiurlonio ansamblio plokštelės šiuo metu jau yra gaminamos ir greitai laiku pasirodys. Ansamblis į plokšteles (records) įdainavo 16 būdingiausių savo repertuaro dainų, išpildomų mišraus choro, mišraus choro su kanklių orkestru ir solistais, moterų choro su kanklių orkestru ir soliste J. Kristolaityte, vyrų choro ir mišraus dueto. Plokšteles gamina "RCA Victor" firma.

Albumo kaina yra \$10.00, bet visiems užsisakiusiems iš anksto iki spalio mėn. 15 d. daroma nuolaida — su persiuntimo išlaidomis albumas, kuri puošia dail. V. Raulinaičio viršelį, ansamblio ir dirigento A. Mikulskio nuotraukos, siunčiamas tik už \$9.00.

Norintieji pasinaudoti šia nuolaida prašomi užpildyti pridedamą atkarpą ir pasiųsti šiuo adresu:

Čiurlonio Ansamblis
c/o Mr. J. Nasvytis
771 E. 91 St.
Cleveland 8, Ohio, U.S.A.

Prašome čekius ar pašto perlaidas vardinėti: ČIURLIONIS ENSEMBLE. Šiomis sąlygomis albumas siunčiamas tik JAV ir Kanadoje.

Visas įmones ir organizacijas ar pavienius asmenis, kurie būtų suinteresuoti ansamblio plokštelių platinimu visuose kraštuose, dėl informacijų prašome kreiptis tuo pačiu adresu.

Prašau man atsijsti Čiurlonio ansamblio plokštelių albumą (us)
Vardas ir pavardė
Tikslus adresas:
Pridedu \$..... [pašto perlaida (money order), čekiu]
Parašas

Sveikata Amerikos ligoninė

Gal pats didžiausias skirtumas medicinos srity tarp kontinentinės Europos ir Amerikos pasireiškia visiškai skirtingoje ligoninių sistemoje. Prieš aprašydami Amerikos sistemą norėčiau trumpai priminti esminius "mūsų" ligoninių sistemos bruožus.

Europoje ligoninė perimdavo visą ligonio gydymą nuo jo atvežimo į ligoninę iki išrašymo. Ligoninė netik duodavo patalpų ir techninius įrengimus, reikalingus ligos nustatymui bei gydymui, bet nuo savęs samdydavo visą personalą, pradedant nuo sargo ar šlaviko ir baigiant vyriausiu gydytoju — ligoninės šefu.

Amerikoje yra kitaip.

Administracija ir vidaus santvarka

Jungtinių Valstybių ligoninės galima suskirstyti į keturias pagrindines grupes:

1) **Federalinės**, priklausomos nuo J.A.V. vyriausybės ir išlaikomos iš federalinio biudžeto. Gydymas jose ligoniu jokių atvejų nieko nekaštuoja.

Federalinių ligoninių yra: a) Karinės (atskirai Armijos, Laivyno ir Oro Pajėgų). b) "Veterans Administration" — gydanti visus veteranus — atseit visus kada nors tarnavusius kariuomenėje. c) Kitos federalinės.

2) **Valstybinės** — išlaikomos iš atskirų valstybių (State) biudžeto. Jos veikia išimtinai tėra proto ligų ("mental") ligoninės ir tuberkulozės ("džiovos") sanatorijos. Gydymas esmėje nemokamas.

3) **Savivaldybinės** — county ar city — county bei city ligoninės, išlaikomos iš savivaldybių lėšų. Gydymas nemokamas tik beturčiams ("indigent"), bet kitai ligoniai patys privalo mokėti ligoninei.

4) **Privatinės** — išlaikomos ar tai bažnytinio brolijo, ar labdarinių organizacijų, ar rečiausiai, privačių asmenų — gydytojų arba ir ne gydytojų.

Daugumas ligoninių priklauso šiai pastarajai grupei, pradedant smulkiausiom ir baigiant tokiomis, kaip Mayo Foundation ir kitom pasaulinio garso medicinos srity. Jose už gydymą moka ligoniai (patys ar per draudimo bendroves), nors tam tikras procentas beturčių priimamas ir nemokamai ("charity" — labdarinės vardin). Skirtumas nuo savivaldybinių yra toks, jog savivaldybinės ar valstybinės ligoninės **privalo priimti ir beturčius**, gali atsisakyti juos priimti tik dėl vietos stokos (ir tai ne visada gali tuo atsisakymu motyvuoti), ar kad liga nėra pakankamai sunki, jog ligonį reikėtų patalpinti ligoninė. G. privatinės ligoninės **neturi prievolės** ligonį priimti, ir beturčius priima tik iš ligoninės administracijos geros valios: ką nori ir kada nori.

Federalinių ir valstybinių ligoninių vidaus tvarka panaši į Europos ligoninių: ir čia ligoninė **samdo visą personalą**, kuris tėra atsakingas vien tik prieš ligoninės administraciją. Ligonis ne-

DR. J. RAMUNIS, Chicago

gali reikšti jokių pretenzijų prieš jį gydantį daktarą, negali jo pasirinkti. Jei ligonis reiskia kokias nors pretenzijas dėl gydymo, tai turi jas nukreipti prieš tą state'ą, kuris išlaiko ligoninę.

Vertėtų kiek apsisotiti prie V. A. ligoninių (taip sutrumpintai vadinamos Veterans Administration ligoninės). Kaip minėjau, pagal dabar galiojančius įstatymus jose nemokamai gali būti gydomi visi, kas tik yra tarnavęs kariuomenėje. Bet priimanč ligonius jie skirstomi į dvi pagrindines grupes:

1) **Service connected illness** — liga išaukta karinės tarnybos arba pablogėjusi dėl karinės tarnybos. Ši grupė turi pirmumą patekti į VA ligonines ir ligoniai gali būti gydomi, kad ir visą amžių nemokamai, nežiūrint jų finansinės padėties.

2) **Service unconnected illness** — liga neturinti ryšio su karine tarnyba. Tokių ligoniu V. A. ligoninėse yra dauguma, bet siūgirmo atveju sunku į V. A. ligonines patekti, nes pirmumo jie neturi. Be to, šios grupės ligoniai V. A. ligoninėse gydomi tik tuo atveju, jei ligonis pasirašo pareiškimą, jog jis neturi lėšų gydytis privačiai. Tačiau čia yra vienas kablukas: niekas neturi teisės tikrinti, ar tas pareiškimas yra teisingas! Iš teisinio taško ir milijonierius gali tokį pareiškimą pasirašyti; jei ligoninės administracija ir žino, kad tai nėra tiesa, vistiek tuo remdamasi negali atsisakyti jo priimti. Šios grupės laukimo eilė tokia ilga, jog praktiškai žmonės patenka tik labai kritiš-kai susirgę — kaip "emergency", be eilės, arba per geras pažintis.

Veteranų gydymas sukelia federalinei valdžiai nemaža kėblumų, nes išlaikoma V. A. ligoninėms yra milijoninės. Kongresas dažnai svarsto pakeitimo projektus, tačiau kol kas įstatymai, mas per eilę metų išliko esminiai nepakeistas. Tačiau įvairūs suvaržymai antrajai grupei gali būti įvesti jau ir netolimoje ateityje.

Privatinių ligoninių vidaus santvarka tiek skyriasi nuo mums įprastinių, Europos kontinentalinių ligoninių, jog ją trumpai apibūdinti neįmanoma. Pirmiausia, čia ligoninė pati ligonio negydo, o ligonį gydo jo paties pasirinktas gydytojas. Ligoninė tik duoda patalpas ir techninius įrengimus, samdo slaugomąjį ir pagalbinių medicinos personalą, ir parinktam gydytojų skaičiui leidžia tuo naudotis gydydamas savo ligonius. Čia gydytojas ne tik nieko iš ligoninės negauna, bet dar ligoninė iš jo gauna daugiau ar mažiau reguliarią duoklę, įvairių dovanų ar įnašų į įvairius fondus pavaldę. Tačiau valstybinių ar federalinių ligoninių ligonys ir patys nieko gydytojui nemoka.

Be to, privačiai besigydanč ligonis ne tik moka už ligoninę ir jos atliktus techniskus tyrimus, bet ir jį gydanti daktarui moka honorarą už jo darbus: priežiūrą ir gydymą. Gydytojas tokiu li-

goniu paprastai, gerai rūpinasi.

Taip pat ir slaugymas privačiose ligoninėse, kaip taisyklė, yra geresnis (žinoma, ne be išimčių). Tas pats gydytojas ligoniu rūpinasi ir dar prieš jam patenkant į ligoninę, ir ligoniui tiek pasveikus, kad jis jau gali ligoninę aplėsti. Čia gaunasi gydymo vientisumas ir tęstinumas, gydytojas ir ligonis vienas kitą geriau pažįsta, gydytojas žino bendrą ligonio stovį įvairiausiu laiku, tad ir gydymas tampa lengvesnis bei tikslingesnis, nes visi nukrypimai nuo "normos" lengviau yra įvertinami ir tikslingesnės išvados gali būti greitai, be didesnio laiko sąušašimo, padarytos.

Savivaldybinės ligoninės šiuo požiūriu stovi vidury — tarp valstybinių bei federalinių ir privačių. Nei jos nieko gydytojui nemoka, nei ligonis, kol jis yra ligoninėje, nieko gydytojui nemoka. Tačiau jos paprastai turi geras laboratorijas bei techniskus įrengimus, įvairius tyrimų institutus, kuriais gydytojas laisvai gali naudotis įvairiausiems tyrimams bei moksliniams darbams.

Privačiose ligoninėse gydytojas, norėdamas atlikti bet kokius specialius tyrimus, privalo atsiment, jog jo pacientas turės už tai užmokėti. O tie visi tyrimai nėra pigūs. Tad ir gydytojas, atsižvelgdamas į finansinę ligonio padėtį, kartais turi atsisakyti nuo kaikiurių brangių tyrimų. Gi tas sunkumas atpuola valstybinėse ar savivaldybinėse ligoninėse. Be to, savivaldybinės ligoninės jose praktikuotis paprastai leidžia tik geresniam, augščiau vidurkio esantiems daktarams, tad ir dirbti jose sudaro savos rūšies garbę, kuri bent iš dalies kompensuoja už neapmokamą darbą.

Valstybinės ir federalinės ligoninės, o ypač patys didžiausios savivaldybinės ligoninės, turi ir dar kitą būdingą bruožą: jose dažniausiai išbandomi nauji vaistai bei nauji gydymo būdai. Pavieniam ligoniui ne visada yra naudinga būti tokiu savos rūšies "bandymo gyvuliuku", tačiau tai yra būtina bendrai medicinos pažangai. Tačiau tokie "bandymai" atliekami ir daugelyje didžiųjų privačių ligoninių, tik tenai daktarai yra kiek atsargesni su naujais, nes turi daug daugiau skaitytis su pacientų valia.

Pagaliau ir privačiose ligoninėse gana žymi gydytojo darbo dalis nėra apmokama: už vadinamąsias išbandymo "charity" atliekamas tyrimus, "charity" atliekami ir daugelis didžiųjų privačių ligoninių, tik tenai daktarai yra kiek atsargesni su naujais, nes turi daug daugiau skaitytis su pacientų valia.

Gaukit žemos kainos Farm Bureau automobilio apdraudą — sutaupykite iki 20%. Vienoda ir pastovi bendrovės politika... greitas, draugiškas patarnavimas. Tai antras didžiausias auto apdraudėjas.

FARM BUREAU MUTUAL
AUTOMOBILE INSURANCE CO.
COLUMBUS, OHIO

Saukite:
PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Ave.
Telephone: LO 1-7795.

Kviečia aukoti tremtiniams

Vėl kreipiuosi į Jus, mieli lietuviai, norėdamas atkreipti Jūsų dėmesį į vargstančius Europoje tremtinius ir paprašyti jiems naujos pagalbos. Nekartą esate parodę krikščionišką gailestingumą kare nukentėjusiems broliams ir sesėms ir savo aukomis sumaziavote jų vargą... Lankydami Europoje patyriau tremtinių begalinį dėkingumą už suteiktą paramą ir jų padėkos žodžius esu Jums daug kartų perdavęs. Jų padėka visad lydėdavo viltis, kad gerieji Amerikos lietuviai nepamirš jų ir ateityje.

Mačiau iš arti jų gyvenimą, susipažinau su jų sunkumais ir turėjau progos įsitikinti, ko jiems trūksta. O reikia visko: maisto, rūbų, vaistų ir pinigų kasdieniniams, tačiau būtiesiems reikalingams.

Tuo tikslu BALFas kasmet organizuoja visose lietuvių kolonijose rinkliavas. Aukų vajai vyksta ir dabar. Tikiau, kad neatšakysite juos paremti gausiomis aukomis. BALFo rūpesčiu buvo gauta iš Amerikos valdžios nemaža maisto, kurį jau išsiuntė tremtiniams. Apie tai spaudoje jau buvo minėta.

Dabar artinantis žiemai, kviečiu Jus, brangūs Amerikos lietuviai, atidaryti savo spintas ir skryniąs. Gal ten rasite drabužių, avalynę ar kitą daiktą, kurį galėtumėt atiduoti vargstančioms Europoje mūsų tremtiniams. Jiems labai trūksta rūbų. Vyras reikia kelnų ir žieminių paltų, marškinių, įvairių kitokių baltinių, rankšluosčių, net ir nosinių. Be to, yra labai didelis nedateklus lovos skalbinių, paklodžių, pagalvių, šiltesnių antklodžių ir užtiesalų.

Nors nekartą tokių daiktų esame siuntę, reikia atminti, kad buvo siūsta seni, apdėvėti ir todėl jie gana greit susinėjia.

Visa tai verčia vėl įjaukti skubios pagalbos. Todėl prašau BALFo apskritis bei skyrus, parapijas ir organizacijas bendra tarka artimiausiu laiku, šalia piniginių rinkliavų praveisti ir rūbų vajus. O labiausiai kreipiuosi į visą visuomenę, prašydamas nepagailėti aukos, nes be mūsų paramos organizuojamos rinkliavos nebūs našios.

Dar noriu priminti, jog labai prasminga ir gražu, jei aukojamas daiktas yra duodamas su tvarkytas ir švarus. Kiekvieną gavėją džiugina ne tik pati auka, bet ir jos kokybė, nes tada jis pajunta, kad yra ne tik neužvejus daktarai negauna visai jokio atlyginimo. Taip pat neatlyginamas ir gydymas tokių ligoniu, kaip pav. to ordeno vienuolių, kurių nuosavybė yra ligoninė, ir panašiai. Kai kurių daktarų tvirtinimais net iki ketvirtadalio jų pacientų nemoka, nieko, gydomi labdarybės vardu. Aišku, kad ir pats gydytojas jais rūpinasi kiek mažiau, negu privačiais savo pacientais, mokančiais už gydymą.

Baigdamas dar kartą kviečiu visus sukrusti ir pagreitintu būdu praveisti rūbų, pinigų vajus. Iš anksto dėkodamas už jūsų gailestingumą, tikiuos, kad jūsų aukos jau šios žiemos šalčiuose pridengs 10.000 tremtinių, kurių tarpe didelė dalis yra ligoniai, vaikai, seneliai, našlės ir visoki kitoki paliečiai.

Kan. Prof. J. B. Končius, Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo Pirmininkas

Pataik kalmynul prenumeruoti D I R V A!

PRIVERČIAMIEJI DARBAI JUNGTYNĖSE TAUTOSE

Priverčiamieji darbai, kokių yra įvedę Sovietai pas save ar jų okupuotose ar satelitiniose kraštuose, niekuo nesiskiria nuo senovės vergų darbų. Žmogus yra laikomas suvaržytas, jam atimta laisvė pasirinkti darbą, jį pakeisti ar persikelti kitur dirbti. Be to, masinėmis deportacijomis Sovietai pripildė savo priverčiamųjų darbų stovyklas, kur žmogus yra pamerktas lėtai mirčiai, bet prieš mirdamas turi atiduoti paskutines savo fizinės jėgas Sovietų ūkiui.

Tokiam žiauriam likimui yra sugabenti į Sovietų Rusiją šimtai tūkstančių lietuvių ar kankinami įvairiose stovyklose pačioje Lietuvoje.

Daug buvo mūsų ir kitų laisvimo veiksmų daryta, kad palengvinus tų žmonių likimą ir sustabdžius jų tolimesnių žudymų ir kankinimą. Pernai, pagaliau, Jungtinių Tautų ir Tarpt. Darbo Organizacijos specialusis (Ad Hoc) Komitetas pradėję išsamų priverčiamųjų darbų tyrinėjimą ir šiemet paskelbė platų pranešimą. Lietuvos Laisvės Komitetas parūpino visą turimą tuo reikalu medžiagą apie Lietuvą ir suorganizavo lietuvių liudytojus, kurie davė savo parodymus.

Paruoštas pranešimas buvo perduotas Jungt. Tautoms tolimesnei eigai, o JAV Delegacija pareikalavo š. m. rugpjūčio 14 d., kad priverčiamųjų darbų problema būtų š. m. JT Asamblėjo svarstoma. Amerikos iniciatyva buvo visų egziliinių veiksmų, jų tarpe ir Lietuvos Laisvės Komiteto, paremta ir JT Gen. Sekretorius prašytas įtraukti minimą problemą į darbų tvarką. Neseniai Lietuvos Laisvės Komitetas gavo iš JT Generalinio Sekretoriato atsakymą, kad JTautos yra įtraukusios priverčiamųjų darbų problemą į savo darbų tvarką ir kad LLK raštas perduotas JT Asamblėjo ir visų JT narių žiniai ir svarstymui.

Be to, šiuo pat reikalu LLK yra betarpiškai kreipėsi į visų kraštų delegacijas prie JTautų ir kartu su kitais pasirašęs bendrus padėkos raštus JAV Prezidentui, Eisenhoweriui už Amerikos iniciatyvą ir Tarptautinės Darbo Organizacijos Gen. Direktoriui p. Morse — už kilnius pastangas ir atliktą didelį darbą pravedant priverčiamųjų darbų tyrinėjimą. Iš abiejų gauti atsakymai. JAV Prezidento vardu atsakė John Foster Dulles, Valsybės Sekretorius užsienių reikalams, patikrinamas, kad JAV. Vyriausybė darys visus reikalingus žygius, kad priverčiamieji darbai būtų sustabdyti ir tai žiauriai Sovietų praktikai būtų užkirstas kelias. Be to, teko patirti, kad JAV Delegacija prie JT ketinanti pasiūlyti JTautos pasmerkti priverčiamuosius darbus, pareikalauti juos panaikinti ir įsteigti pastovų JT organą, kuris sektų, kad tie darbai niekur daugiau nebūt atnaujinti.

Belieka daryti žygius, kad JAV iniciatyvą kiti JT nariai paremtų. Visos egzilių organiza-

cijos jau kreipėsi į įvairių kraštų valstybės vyrus, augštus bažnyčių hierarkus ir didžiasias organizacijas, prašydamas paskatinti jų delegacijas prie JT pritariti JAV pasiūlymui. Reikalinga todėl, kad ir lietuvių organizacijos plačiajame pasaulyje

susirūpinę šiuo reikalu ir padarytų reikalingus žygius betarpiai ar per vietines organizacijas. Mūsų kenčianti tauta yra bejėgė ką daryti. Todėl mes, būdami laisvėje, privalome jai padėti. Sovietai lengvai nenusileis, bet tarptautinis spaudimas privers ir juos bent kiek daugiau skaitytis su žmonėmis ir jų teise, kurias jie yra paneigę.

GAUKITE GERIAUSIĄ ...

GAUKITE

BELLE VERNON MILK CO.
3740 Carnegie Ave. EN 1-1500

Sealtest COTTAGE CHEESE

Smooth, creamy, fresh. So good ... so many ways ... and thrifty too.

Kas norit pirkti gerų medžiagų, bet nenorit už jas brangiai mokėti, kas norit pasirinkti modernias ir europietiško stiliaus,

DAR ŠIANDIEN ATEIK Į MŪSŲ KRAUTUVĘ

WOLFS FABRICS

7012 Superior Ave. EN 1-3764
MES DUODAME EAGLE STAMPS IR ISKEICIAME KNYGUTES.

Visos Amerikos mėgiamas ...ledo šaltumo Coke

Coke prideda savo dalį prie žaidimo jdomumo. Kaip jūs priimate šaltą butelį kai žaidimo pertrauka duoda jums progą atsivėsinti su Coca-Cola.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY
"Coke" is a registered trademark. © 1953. THE COCA-COLA COMPANY

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garbiosios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos rašymais, — išsimokėtina. Naujausios modeliai. Lietuviškas rašymas greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir augščiau. V. BARTKUS. Adr.: 712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio. Tel.: LI 1-6716.

Vokiškos radio aparatų firmos KOERTING atstovas ST. GRABLIUSKAS, gyv. 5 Thomas Park, So. Boston 27, Mass., siūlo visomis bangomis ir F. M. penkių modelių radio aparatus. Kainos nuo 100 dolerių. Galima gauti ir su pafonu. Taip pat skubiai reikalingi didesniuose miestuose atstovai

Atstovas Clevelande A. Johanson, 7616 Decker, Cleveland 3, Ohio. UT 1-3465

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairius blankus, vakarams biuletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio.
Telef.: HE 1-6344

Pasauliniam skautų vyčių sąskrydyje

Kaip lietuviai išsikovojo savas uniformas ir garsino Lietuvą

Sveicarijoje, Kandersteg'e, gražiame Alpių slėnyje, nuo liepos mėn. 29 dienos iki rugpjūčio mėn. 8 dienos vyko penktasis Pasaulio skautų vyčių sąskrydis — World Rovers-Scout Moot 1953.

Šis sąskrydis buvo visais atžvilgiais tikrai įspūdingas. Jau vien savo gausumu jis rodė skautybės sąjungos pasiekimą jaunimo tarpe. Juk vien tik anglų sąskrydyje dalyvavo apie 800, antrieji pagal gausumą buvo prancūzai, toliau vokiečiai, švedai ir kt. Ir tame (daugelio tautų skautų) didingame sambūryje buvo ir lietuvių skautų reprezentacinis vienetas. Tai Vasario 16 gimnazijos (Diepholze) Margio būrelis skautai vyčiai: Apalinas Skopas, Valteris Klaupe, Voldemantas Raišys, Edvinas Polkis, Kasperas Dikšaitis ir Vytautas Birietas.

Būrelio vadovas savo įspūdingu aprašymu labai įdomiai pasakojo apie lietuvių skautų būdingąsias laisvės vietas patiekti malonesiems skaitytojams.

PRADŽIOS ROPESČIAI

Brolis Apolinas žodžiais tariant, Rover Moot turėjo prasidėti liepos 29 dieną, bet mes jau liepos 27 d. po pietų buvome Kandersteg'e. Vokiečių skautų vyčių, kurių sąstatai įėjo ir mūsų būrelis, dar nebuvo. Mus prigludė sveicarai — šeiminkai. Pradžioje mums buvo patauta net nelaukiant vokiečių kurtis ir savarankiškai tvarkytis. Jei vokiečiai kai nors sakytų, viskas būtų sutvarkyta mums palankia prasme. Tačiau mes nenorėjome mums prigludusių vokiečių užgauti ir laukėme. Todėl dar dvi dienas išnaudojom pažinimui pasaulios stovyklos ir kalnų, į kuriuos vieni patys be palydovų sekmingai lipome... Trumpu laiku daug kas žinojo, kas mes esame. Žinoma buvo ir tokių, kurie stebėjosi, kaip mes galėjome iš Lietuvos čia atvykti. Tik mūsų geradariams — sveicarams to aiškinti nereikėjo. Jie visi puikiai žino mūsų ir Lietuvos dabartinę padėtį. Mus apsupdavo sveicarų, prancūzų ir kt. šalių korespondentai ir mums teko daug pasakoti, o žodžių netrūko, kai tėvynė ir mes patys esame ištikti tokios skaudžios tragedijos.

Liepos 29 dieną atvyko vokiečių skautai ir vadovybė. Pristatėm vyr. vadovui Peter Brenner. Jis tuoj užsipoilė, kodėl dėvime lietuviškas uniformas: girdi, nenorįs skandalo ir užtai atsakomąs. Reikėjo tvarkytis pagal duotas instrukcijas. Suskirstė visus į dešimtūkus ir liepė kurtis. Beidami savo daiktų pasiimti sutikome sveicarų skautininką, kuris išklauso mus, tuoj ketino eiti į tarptautinį skautų būrą reikalo tvarkyti. Paprašėme tik užtarimo, kad galėtumėm devėti savas uniformas, o kito "nepriklausomumo" iš viso nekelti. Sekančią dieną vokiečių vadovas mums pranešė, kad galime devėti savas uniformas, nes jo labai prašė sveicarai... Jis taip pat pagaliau sutiko leisti mums įrengti savo parodėlę.

LIETUVISKAS KAMPĖLIS

Savo kaimynistėje turėjome anglų, prancūzų ir kitus. Bendrai dešimtukai, kaip vienetai, buvo išsidėstę po visą rajoną. Tik sveicarai turėjo grynai savo tautinę stovyklą atskirai. Mūsų kampelį nutarėm padaryti pagal lietuvišką stilių. Pastatėm palapinę, greit įrengėm parodėlę, ir vartus, kurie vaizdavo lietuviško kaimo avirtį su šuliniu. Vidury rajonėlio stovėjo kryžius ir iškelta vėliava. Padarė ir kitus papuošimus laukėme

svečių, o jų atvykdavo tikrai daug. Mūsų svečių knygoje širdingai ir gražiai įrašė liūdija, kad mus lankė Lichtenšteino princas, vokiečių konsulas sveicarijoje, daug prancūzų, anglų ir kitų kraštų skautininkai, skautų vyčių bei svečių.

PASIRODYMAI

Tai didžiulė skautų šeima, ypač prie laužų, turėjome ir mes duoti savo įnašą. Per du vakarus šokome "Oželį" ir kitus šokių. Akordeonu puikiai grojo paskilti. Godušaitė, kuri viešėjo pas mus stovykloje. Jos gražūs tautiniai rūbai traukė visų dėmesį ir pasigėrėjimą. Daug nuotraukų darė skautai ir svečiai, o mums su šypsena teko pozuoti. Mūsų kampelį daug kas ir filmavo. Brolis Klaupe visiems aiškino mūsų liaudies meną ir parodė eksponatus.

I sąskrydyje atvykę Berno radiofono pareigūnai į plokšteles įrašydavo įvairių tautų dainas. Nors nebuvo numatė, bet su repetavę įdainavome ir mes. Brolis Kasperas paruošė žodį sveicarams ir jų skautams. Vertėjas jo žodį išvertė prancūzų kalbon.

UOLUS PAREIGONAS

Nors mūsų kampelis visą laiką turėjo lankytojų, bet ir mes vykojome į įvairias ekskursijas ir iškylas. Vienas mūsų visada turėdavo likti stovykloje, nes parodėlė to reikalavo. Kam likti lėmė burtai. Vieną kartą, kai vyko dviem dienoms patyrinėti krašto, susipažinti su sveicarų papročiais bei kituo, brolis Birietas ištraukė burtą... likti. Nu- lūdo vyrukas, bet išeities nebuvo: jo pakeisti negalėjome. Kai mes pramogavome, plėtėme savo žinių bagažą ir dūsdami bei praktikuodami laipiojome net 3000 metrų augštumoje, Birietas sąžiningai ėjo savo pareigas. Pats vienas vėliavą keldamas himną giedojo, čia vėl vėliavą susikaupęs leido, prie parodėles nuolat tūpėjo, svečius priėmė. Visą tą jo stropumą, mąstyt, sekė nematoma akis. Vieną vakarą atvyko du dviratininkai ir trimituodami sustojo prie mūsų vartų. Jėję rajonui prie išsi- tempusio Birietuko prisegė prie jo krūtinės Šv. Jurgio žyminį. Tai buvo atpildas jam už sąžiningą darbą. Kitą dieną, jau mums sugrįžus, jis buvo pakviestas pietų, kurie buvo skirti jam pagerbti. Apsuptas skautininkų Birietas aiškino jiems... apie Lietuvą ir mūsų didžiulias problemas ir vargus: O Birietas savo uždavinį atliko puikiai!

KLAUSIMAS BE TINKAMO ATSAKYMŲ

Kaip programoje buvo numatyta, vyko kelios konferencijos. Mums teko dalyvauti dviejose: "Skautas vytis ir šeima" ir "Skautas vytis ir šiuolaikinis pasaulis". Paskutinės konferencijos metu pas mus atvyko skaut. vytis Gediminas Vildzius (Amerikos karys). Per šią konferenciją buvo pagedauta, kad kiek galint daugiau vyčių dalyvautų pašnekesiuose. Kiekvienas norėjęs kalbėti, turėjęs paaukoti savo vardą, pavarde ir tautybę. Iš mūsų tarpo išdriso išeiti Gediminas ir duoti tokį paklausimą:

— Modernusis pasaulis turi tokias gyvenimo formas, kurios skautui vyčiui yra nepriimtinos. Ne paslaptis, kad daugely kraštų skautybė yra nepageidaujama ir uždrausta. Kuo gali laisvas skautas vytis prisidėti prie tos padėties pagerinimo ir kokią pagalbą jis gali suteikti?

Šis nelauktas klausimas konferencijos vadovus — tarptauti-

nį skautų būrą — sukrėtė kaip elektros srovė. Jie pasijuto tikrai nesmagiai, bet atsakymo laukė visa salė ir reikėjo jį duoti. Vienas prancūzų skautininkas krapštydamas pakaušį priėjo prie garsiakalbio ir pagaliau tarė:

— Taip, mes visi gerai žinome, kad šiuolaikinis pasaulis yra padalintas į dvi dalis. Tai mums yra skaudu ir nemėli. Tai sunki šių dienų problema. Šiuo metu mes tegalime ir toliau dirbti tik skautybėje ir laukti tol, kol susikurs tokia bendruomenė, kuri taikiai būdu išspręstų šį klausimą. Šiandien pas save ir apie save turime auklėti kilnius asmenybes, tvirtus charakterius...

Vienas prancūzų vytis liko nepatenkintas tokiu atsakymu. Jis kreipėsi į augštus vadovus:

— Mes negalime pasitenkinti auklėdami savyje tik gerus ir tvirtus charakterius. Reikia taisyti charakterius padaryti tiek, kad galėtume padėti skriaudžiams mūsų broliams, kur tik tai galima. Nepakanka, kad laisvasis skautas vytis dirbtų užsidaręs savo ratelį. Visai nekreipdamas dėmesio į kitus. Jis turi išeiti ir reikiamą plotmę ir stenintis padėti bei šalinti visas esamas negeroves...

Tarptautinis skautų biuras nieko konkretaus atsakyti jau neįstengė... Pagaliau paprašė šiuo klausimu daugiau nebekalbėti...

L. Eimantas

Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti siunčiamas

dovanai.

6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

LIETUVIŲ DIENOS

Iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsisakyti visiems.

"Lietuvių Dienos" duoda kiekvienam numerį per 40 puslapių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos.

"Lietuvių Dienų" kiekvienam numerį skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo.

"Lietuvių Dienos" turi anglšką skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiems kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams.

"Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisuntus savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

TUOJ ISIGYKITE

Balio Gaidžiūno

knęga

VIENERI METAI

IR VIENA SAVAITĖ

Šloje knygoje, prisiminimų forma, vaizduojami 1940 ir 1941 vergijos metai Lietuvoje.

Knyga 182 psl. Kaina 1.50 dol. Knyga gaunama: DIRVA, 1272 East 71 Street, Cleveland 3, Ohio.

Ten buvo saulė, juokas ir daina

Baigiantis šių metų augsnei vasarai, Bostono Baltijos vietininkijos skautės turėjo nuostabių puikų orą "Kirbynės" stovykloje. Šiltos ir giedrios dvi savaitės joms prabėgo kaip sapnas. Tačiau laikas nebuvo veltui leidžiamas. Mažasis skrudelynas nuolat virė darbais. Kas antrą dieną buvo pratina masi virtis maistą ant laužo — primityvios sąlygos. Daug pažengta pionierijos dalykuose. Susitrintos patyrimo laisnių praktiškos žinios, įsigyta specialybų. Prarastas 25 naujų lietuviškų dainų konkursas. Būrelis kandidatų davė įžodį — 7 jaunesn. skautės ir 6 skautės. Baltijos v-j-a šiai stovyklai nusipirko dvi palapines, kurias paugėsnes skautės naudojo iškylai už "Kirbynės". Ir netikintai žaidimai ir gaivios Vinton ežerėlio bangos paliko mielus prisiminimus.

Per dvi savaites "Kirbynėje" pakaitomis stovyklavo 35 skautės iš Bostono ir 3 iš Norwoodo, Mass. Pastaroji stovykla labai sklandžiai praėjo, nes šiemet turėta daugiau vadovų. Stovyklai vadovavo mieloji skaučių moterė — Baltijos vietininkė paskn. E. Gimbutienė, jai stropiai talkininkavo vyresn. skaitininkės D. Barmūtė, V. Karosaitė ir R. Mantautaitė bei V. Mališauskaitė. Stovyklą lankė gausūs svečių būriai — mieli skaučių tėveliai ir bičiuliai. Jie buvo sužavėti sumaniais stovyklos papuošimais, gražia tvarka ir pavyzdinga stovyklautojų drausme.

PRABĖGO MIELA NENUORAMŲ VASARĖLĖ

Netoli Plymouth, Mass., rytinio JAV kranto, į kurį 1820 m. išlipa pirmieji ateiviai — vad. Pilgrimų Tėvai, dešimčiai dienų amer. skautų "Camp Child" stovyklon buvo nusibeldę klegantis nenuoramų būrys. Tai buvo Bostono sk. vietininkijos kėstutėnai ir keli gediminiečiai (vilkiukai). Tačiau į stovyklos pabaigą jie sudarė darnią ir brolišką Lietuvos vaikų šeimą.

Vidury stovyklos rymojo lietuviškas kryžius, o kiekvienas skiltis buvo savaip išsiuopusi savo "kiemeliu". Stovyklai vadovavo Bostono vietininko paduotojas vyr. skilt. Vyt. Cernius, padedamas kėstutėnų štabo narių. Puikios dienos, skautiški užsiėmimai bei stovykliniai darbai sekė viens kitą. Ežero bangos gaivino įsilusius skautus. Didelė valtis ir indėniškas luotelis teikė smagių progų pasiirstyti ežere. Amer. skautų vadovybė stovyklai davė patogių palapines, lovas su čiužiniais ir kelis maž. kalibro šautuvus pratimams. Vakarius prie laužo būta gražių pasirodymų. Pirmasis laužas, skirtas amer. skautininkams, pastarųjų buvo šilait sutiktas. Nepaprastai skaitlingas buvo uždromasis laužas, kuriame sulaukta daug tėvų ir svečių iš Bostono. Šio laužo pasirodymų "žvaigždėmis" buvo viešnios — Kregždžių skilties skautės ir Lapinai.

Tai buvo Bostono kėstutėnų jau ketvirtoji stovykla po svetingu Naujosios Anglijos dangumi.

"BUVŲ AU SENAS LAPINAS..."

Kėstutėnų kaimynais "Camp Child" stovykloje buvo Bostono "Senųjų Lapinų" sk. vyčių būrelis. Jie keturioms dienoms buvo įsirengę savo atskirą stovyklą. Tai buvo Lapinams šiemet jau antra vasaros stovykla. Jie puikiai pasirodė vasaros pradžioje Njagoras Jubilėjinėje Stovykloje, Kanadoje. Antrąkart stovyklaujami sustiprino manymosi gamtoje patirtį, įgavo naujų žinių bei sustiprino savo brolišką dviasį. Jų šios stovyklos šūkis buvo — visi už vieną — viens už visus! Dar vienas Lapinas tapo tikru sk. vyčiu — davė įžodį. Lapinų stovykla pasižymėjo gausiais bei įmantriais įrengimais. Visus svečius, o ypač amerikiečius skautus, žavėjo kastinis stalas. Tokius stalus mūsų skautai visados turėdavo stovyklose Lietuvoje. Tačiau Naujosios Anglijos padangėje toks stalas buvo pirmas. Savo vėliavą Lapinai kėlė pasvirusioje gumbočioje pušyje, kurios papėdėje puosė spalvingas skautišku ir tautinių ornamentų "kilimas" iš samany, smėlio, juodžemio bei plytų. Į Lapinų "kiemą" vedė vartai — iš eglėlių supintas rombas, tartum anga į lapinų olą.

Stovyklos pabaigtuvėms Lapinai sulaukė lauktuvių iš p. Dilbų (Brockton, Mass.) šeimos, ir mielių viešnių — Kregždžių skilties skaučių iš Bostono. Tadien teko ir svečiams paragauti net 5 patiekalų lapiniškų pietus. Abi, Lapinų ir Kėstutėnų, stovyklas aplankė JAV Rajono rytinės srities Vadeiva paskn. Tadas Naginionis, iš Brighton, Mass.

KNYGA SKAUTAMS VYCIAMS

Visi skautai vyčiai kviečiami įsigyti iš Australijos prisijusią knęgą "VYČIO TAKU". Kaina \$1. Gaunama pas "M. V." administratorių paskn. L. Knopmillerį, 5749 So. Carpenter St., Chicago 21, Ill.

KREGŽDĖS NUTUPE BOSTONE!

So. Bostone paaugėsnes skautės (15-16 m.) sudarė naują Kregždžių skiltį. Skiltininkė yra J. Liaugaudaitė: Skiltis priklauso Baltijos skaučių v-jos Birutės draugovei. Birutėčių draugininkė vyr. skilt. D. Barmūtė Kregždės bus stipri talka Tėvynės garsinimo darbe.

— SKS —

A.a. V. Tarvainį prisimenant

Šių metų lapkričio mėn. 5 d. suneina vieneri metai nuo paskn. Vytauto Tarvainio mirties. Tai liūdna ir brangi sukaktis.

Vytautas, gimęs 1924 metais balandžio mėn. 7 d. Nevarėnuose, Telšių apskrityje. Tėvui anksti mirus, jo motina dar su dviem paaugliais, sunkiai pelnydamosi duoną, vaikus leido į mokslius. Vytautas su savo broliu Zenonu lankė Telšių gimnaziją. Atėjus bolševikams buvo abu suimti, kalinti ir kankinti. Jo brolis Zenonas tapo budelių auka Rainių miškelyje, o Vytautas, kaip jaunesnis ir turėjęs laimės, išliko gyvas. Ir jis tęsė kovą prieš okupantą ir toliau dalyvaudamas pagrindžio veikime.

Lietuvoje ir tremtyje jis buvo aktyvus skautas ir patriotas. Tremtyje aktyviai dalyvavo skautiškoj veikloj ir studijavo Wuertburgo universitete mediciną.

Atvykęs Amerikon vėl įsijungė į jaunimo ir skautų eiles ir studijavo. Buvo organizatoriumi Detroito skautų ir tautinių šokių grupės, kurioje pats aktyviai dalyvavo. Skautų vadovybė yra jį apdovanojusi "Tėvynės Šūnaus" ženklu ir įvertinusi jo didelius nuveiktus darbus. Vytautui jaunimas, tautinė ir kultūrinė bei visuomeninė veikla buvo svarbiau už jo silpstančias fizines jėgas, kurias palaužė kalinimas ir tremties gyvenimas. Jis rašė eilėraščius, straipsnius į skautiškąją spaudą ir kitus laikraščius. Dar tremtyje yra išleides savo lyrikos leidinį "Gyvenimas laša". Amerikoje rengėsi išleisti pataisytą antrą laidą.

Deja, likimas lėmė kitaip. Nepavyko pasveikti po dviejų nesėkmingų operacijų, ir pereitų metų vidurvasarį Vytautas turėjo atsigulti ligoninėn. Čia jo karia palaba ir gydymo priemonės nepadėjo. 1952 m. lapkričio 5 d. Vytautas mirė.

Didelis smūgis iškito Vytauto motiną, kuri savo vieną sūnų jau buvo paaukojus Tėvynėje. Nepergyvenamas skausmas pa-

lietė sesutę ir švogerį, kurie suneina vieneri metai nuo paskn. Vytauto Tarvainio mirties. Tai liūdnesio dieną, visoje Detroito visuomenėje pasireiškė užuojauta ir liūdėsų dėl jauno ir daug žadėjusio jaunuolio mirties.

Artėja lapkričio 5-jį. Detroito skautai, minėdami savo buvusį vadovą ir brolių skautų, ruošiasi aplankyti jo kapą. Skautės padės puokštės rudens gėlių iš savų darželių ir skautai uždegės žvakutes, kaip tėnai, anuomet Laisvoje Tėvynėje per vėlines. Į kapines bus einama lapkričio mėn. 1 d., vėlinių išvakarėse. Sužibės žvakutės ant brolio kapo, tyli nuosirdi malda sujungs skautus su savo broliu, kurio siekti kilnūs idealai ir mintys tebėra gyvos.

A. B-nis

KERSTEN KOMITETO LIUDININKAMS

Mūsų veiksniai paragino viso pasaulio lietuvių tinkamai pasirošti Kersten Komitetui liudyti: rinkti dokumentinę medžiagą ir surašyti parodymus.

Kiekvienam aišku, koks milžiniškas kiekis medžiagos bus surinktas, kai tūkstančiai yra gyvų liudininkų. Kadangi ta medžiaga yra vertingiausias istorinis šaltinis Lietuvos istorijai bolševikiniam laikotarpiui nušviesti, tad reikia jos dublikatus palikti lietuvių rankose. Todėl visi tautiečiai, kurie ruošia mištam reikalui medžiagą, Pasaulio Lietuvių Archyvu (2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill.). Šis rinkinys bus liudininkas, kaip lietuvių, išlaikyti po pasauli, narsiai kovojo už Lietuvos laisvę.

PLA Direktorius

Here's your chance to
SAVE \$12⁹⁵

A complete Hoover Cleaning ensemble for the price of the Cleaner alone

Special limited offer...you get
this complete set of cleaning
tools FREE of extra charge!

when you buy
this new Model 115

HOOVER
TRIPLE-ACTION
CLEANER

About Model 115 Hoover

The ideal cleaner for the modern housewife. Lightweight, compact, easiest to use and to store but every inch a Hoover. Has Hoover's famous Triple-Action cleaning principle—it beats, as it sweeps, as it cleans. Gets the deep down grit that other cleaners leave imbedded in the pile. Its gentle vibration gives greater life to your floor coverings, keeps colors fresh and new looking much longer. Cleaning tools easily attached.

About the Cleaning Tools

For all above-the-floor cleaning. Help out your cleaning time in half. Set includes—

- 1 Converter for quick, easy attachment of hose and tools.
- 2 Long lightweight, flexible hose.
- 3 Extension tube.
- 4 Brush for cleaning and dusting upholstery, drapes, walls, bare floors.
- 5 Crevice tool for furniture, radiators, etc.

SUOPIS FURNITURE
6921 Wade Park Ave. EX 1-0911

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

A. L. TARYBOS ŽYGIS PAS ROOSEVELTĄ

1940 metais rugpjūčio 10 d. įsteigta Amerikos Taryba, o spalio 15-16 d., tais metais, gavus audieniją pas Prezidentą Rooseveltą, sušaukė savo posėdį Washingtono. Delegaciją prezidentas priėmė žinodamas ko ji atsilankė, ir buvo paruošęs jai savo suraminimo žodžius. Roosevelt sakėsi pats kilęs iš mažos olandų tautos, ir kad Sovietų Lietuvos užgrobtas yra ne vien Lietuvos klausimas, bet ir kitų pavergtų išlaisvinimas. Vokiečiai jau buvo pagrobę Lenkiją ir vakarų Europos šalis: Olandiją, Belgiją, Daniją, Liuksemburgą ir Prancūziją. Jis žadėjo daryti Amerikos spaudimą pavergtas tautas išlaisvinti.

Laikui bėgant, Roosevelt savo veiksmus pakeitė, savo galvojimus nukreipė sovietų patenkinimui. Slaptomis sutartimis atidavė Sovietams dar ir daugiau, negu Lietuvai, Lenkijai — atidavė ir Azijos sritis.

Bet nežiūrint to, ALT vadai, kurie ir dabar tie patys, pasiliko Roosevelt'ui ir demokratams dėkingi už tuos kelis prezidento suraminančius, vėliau pasirodžiusius bergždžius žodžius.

Ta "nepripažinimo" padėtis pasilikusi ir šiandien, tačiau Lietuva bolševikų nuterota, ir nedarytas joks žygis jos padėti palengvinti.

Valstybės sekretoriaus Dulle žodžiai, nuo 1940 metų Sovietai pavėgė apie 600,000,000 svetimų tautų žmonių. Kada Amerika darys kokį nors žygį tuos pavergtus žmones laisvinti?

Ivykstant tada ALT posėdžiui Washingtono, ten atvyko ir ALT įsijungė ir socialistai. To savo prisidėjimo proga, vėliau, socialistų vadas P. Grigaitis, tapęs ALT sekretorium, pakeitė ALT istoriją: jis ėmė skelbti, būk ALT suorganizuota tada, kada socialistai į ją atėjo, spalio 15, ne rugp. 10. Pirmasis ALT steigiamasis suvažiavimas įvyko Pittsburghe, Lietuvos Katalikų Federacijos suvažiavimo proga, ir ALT sudarė katalikai, tautininkai ir sandariečiai.

JIESKO ISEICIŲ SOVIETUS STIPRINTI

Prezidentas Eisenhower savo kalbose pareiškė baimę, kad sovietai turi vandeilio bombą. Esą, Amerika padėčiai įsitempus, gali pirmutinę panaudoti atominių bombų prieš sovietus, nes Amerika būtų prieš visą pasaulį apkaltinta kaip agresorė.

Churchill pakartotinai perša pasimatymą Eisenhowerio su Malenkovu, nes, esą, padavus vieni kitiems rankas, galėtų atsirasti susipratimas, galėtų sumažinti "šaltojo karo" įtampas, ir galėtų išaušti skaisti, graži aušra.

Valstybės sekretorius Dulles, kuris prieš kelias savaites labai drąsiai ir karingai prieš Sovietus reikšė, dabar praneša, kad Amerika esanti pasirodus su savo Europos sąjungininkais imtis žygių suteikti Rusijai formalias garantijas prieš Kremliaus reikšiamą nepasitenkimą dėl vakarinės Vokietijos ginklavimo. Sovietams dirbtinai triukšmaujant prieš Vokietijos ginklavinimą, kas esą sudarąs Rusijai pavojų, ir Eisenhower, ir Churchill, ir Dulles, ir Prancūzija rūpinasi rasti priemones sudaryti su Sovietais sutartis, kurios pralaužtų Kremliaus baimę...

Vienas amerikietis redaktorius į tai pastebi: "Leiskime, mes sudarysim sutartį, kuria užtikrinsim Sovietams saugumą ir pašalinsim jų baimę vakarų valstybių. Ar mūsų baimė dėl sovietų užmačių taip pat bus pašalinta? Ar galime remtis

bent kokia nepuolimo sutartimi su Kremliumi?

"Mes, atrodo, atsimenam, kiltados Lenkija turėjo nepuolimo sutartį su Rusija. Taip pat Estija, Latvija, Lietuva ir Suomija. Rusija taip pat turėjo nepuolimo sutartį su nacių Vokietija, tik Hitleris pralėkė Staliną klastingumu. Rusija turėjo nepuolimo sutartį su Japonija. Kremlius laikėsi jos, kol ji tarnavo jo interesams. Teorijoje nepuolimo sutartis yra gražus dalykas. Praktikoje, kaip mes galime padaryti nepuolimo sutartį su barškančia gyvate?"

Šitaip Amerikai blaškantis, vienas senukas, senatorius iš Rhode Island, paskelbė: "Mes per daug kalbam, ir savo kalbomis maišom save ir kitus".

Gaila, kad Eisenhowerio administracija daro tą patį, ką darė Truman: jo kalbos buvo vis pavėjui — vieną kartą jis gatavas buvo imti Staliną į glėbį, paskui vėl reikė karingumą, net grąsinimą, tikrinamas, kad Amerika yra pakankamai galinaga apginti visą pasaulį prieš Sovietų agresiją, paskui vėl įėjko kelių su Stalinu susitarti.

Dabar kartojama tas pats: nieko aiškaus nedaroma parodyti sovietams, kad Amerika turi savo politiką, savo nusistatymą, kurį galėtų laisvę vertinąs pasaulis sekti.

NAUJAS VYRIAUSIAS TEISĖJAS

Kaip buvo spėjama, prezidentas Eisenhower suteikė pačią garbingiausią Amerikoje skiriamą vietą — Augščiausiojo U. S. Teismo pirmininko — Kalifornijos gubernatoriui Warren. Dėl to kilo nemaža kritikos: niekad nebuvo teisėjų žmogus staiga paskiriamas augščiausios šalies teismo pirmininku. Paskiriamas politiniais sumetimais. Mat, Chicagos konvencijoje, 1952 metais, Warren su Kalifornijos delegacija nerėmė Taft'o kandidatūros (nerėmė ir Eisenhowerio, bet su laikydamas savo balsus, davė galimybę Eisenhoweriui laimėti respublikonų nominaciją. Warren tikėjosi pats būti nominuotas, jeigu Taft ir Eisenhower kaip nors beviltiškai susivaržys).

Warren yra "vidurkelio" žmogus, kaip tikrino prezidentas jį paskirdamas, bet politikos žinovai vadina jį kairių palinkimų. Jis yra 14-tas vyriausias teisėjas šalies istorijoje. Metinė alga — \$25,500. (Teisma sudaro 9 teisėjai).

Eisenhower negali išbėgti iš politinių pinklių: neseniai pasikyrė eilę ambasadorių į įvairias šalis, bet jie yra ne kas daugiau, kaip turtočiai, aukoję partijos reikalams rinkimų metu.

Jūsų knygų rinkinys nepilnas, jeigu ten nėra Igno Šeinaus

RAUDONOJO TVANO

šis veikalas pirmiausia pasirodė švedų, suomių ir danų kalbomis ir skandinavų kraštuose sukėlė didelį susidomėjimą. Lietuviškoji paties autoriaus paruošta laida taip pat yra labai šiltai sutikta ir plačiai komentuojama.

Knyga turi 328 pusl. Išspausdinta gerame popieriuje. Viršelio aplanšas — dail. P. Lapės. Kaina \$3.50

Galite įsigyti Dirvoje, pas mes sudarysim sutartį, kuria užtikrinsim Sovietams saugumą ir pašalinsim jų baimę vakarų valstybių. Ar mūsų baimė dėl sovietų užmačių taip pat bus pašalinta? Ar galime remtis

Stepas Zobarskas, 85-42 91 Street, Woodhaven 21, New York.

IŠ LOS ANGELES

Los Angeles, Calif. — Kersteno komisijai medžiaga rinkti ALT vietos skyriaus valdyba pakvietė teisininkus: A. Dabšį, Dr. P. Pamataitį ir A. Kaminską. Teisininkų komisija darbą pradėjusi. Teisininkų skyriaus pirm. A. Dabšys spalio 3 d. tuo reikalu kalbėjo lietuviškoje radijo programoje.

Savaitgalio lietuviškoji mokykla spalio 3 d. pradėjo darbą. Mokytojai nusikandžia, kad mažoka mokinių. Tėvai, kuriems lietuviškumo palaikymas dar kiek rūpi, turėtų į šį reikalą rimčiau pažiūrėti.

"Lietuvių Dienų" spalio numeris jau išėjo. Puošnus ir aktualus. Telpa virš 50 nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo. Duodamas įdomus pasikalbėjimas su prof. Dr. K. Pakštu. "Lietuvių Dienos" prieinamos ir čia gimusiems bei menkliau bemokantiems lietuviški, nes parašai po nuotraukomis duodami abiems kalbomis, o žurnalas taip pat turi ir anglišką skyrį. Susipažinimui vienas numeris siunčiamas nemokamai. Rašyti: "Lietuvių Dienos", 9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Lietuviai studentai, kurių čia yra virš 20, spalio 17 d. Biltmore viešbutyje šaukia susirinkimą ir turės bendrą vakarienę.

"Amerikos Lietuvių Vardynas" jau surinktas ir šiomis dienomis baigiamas atspausdinti ir atiduodamas į ryšką. Asmenys, kurie buvo gavę pirmuosius lankus, labai puikiai atsiliepia apie Vardyną ir džiaugiasi, kad "Lietuvių Dienų" leidėjas tokio darbo ėmėsi. Vardyną redagavo J. Kojelis, A. Skirius ir J. Vitėnas. Įvadą parašė prof. Dr. K. Pakštas.

Lietuviai žurnalistai spalio 3 d. turėjo V. Bakūno bute susirinkimą. Numatyta šaukti visų spaudos darbuotojų pasitarimą. S. R.

LIETUVIŲ KORPORACIJŲ SAMBŪRIS NEW YORKE

Lietuvių Tautinių Akademinių Korporacijų Sambūris New Yorke šių metų lapkričio mėn. 8 d. (sekmadienį) 4 val. po pietų minės Sambūrio 4-ųjų metų ir Korporacijos Neo-Lithuania 31 metų įsisteigimo sukaktis.

Programoje metinis posėdis, po to alutis-vakarienė.

I minėjimą kviečiami filistejai, korporantai, visų draugiškų korporacijų nariai ir jų svečiai.

Mihėjimas įvyks V. Belecko Winter Garden Tavern salėje, 1883 Madison St., Brooklyn 27, N. Y. (Prie Forest Ave. ekvatoriaus stoties).

KVIEČIA Į PASIMATYMĄ NIAGAROE

Toronto lietuvių orkestras "TRIMITAS" kviečia visus Canados ir Amerikos lietuvius, šeštadienį, spalio 24 d., atsilankyti į Niagarą, Canadoje.

7 val. 30 min. vakare St. Patrick's salėje, 673 Victoria Ave. (kampus Queen) įvyks didžiulis KONCERTAS - BALIUS.

Programoje dalyvaus žymiausias Toronto ir Canadoje muzikos pajėgos: kompoz. St. Gailevičius, muz. A. Prialgauškas, solistas Br. Marijošius, instrumentalistai: prof. St. Kairys, J. Pažemis, A. Dudonis, H. Dambrovskis ir kt. Bus išpildyta žymių operų ištraukos: Faustas, Carmen, Piki Damos ir kt.

Be to, turtingas bufetas, šokiai, loterija ir kt. Reta ir puiki proga susitikti su savo pažįstamais iš arti ir toli. Kviečiami visi lietuviai iš Buffalo, Rochesterio, ir kitų Amerikos vietų, o ypatingai sesės lietuviškos.

Taip pat mielai laukiame svečių iš Wellando, St. Catharines, Hamiltono, Toronto ir kitų vietų. Visus ir iš visur mielai kviečiame ir laukiame.

Toronto Liet. Orkestras "TRIMITAS"

CLEVELANDO ALT SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Visuotinis ALTto Clevelando skyriaus organizacijų atstovų susirinkimas yra kviečiamas sekmadienį, š. m. spalio mėn. 25 d. Lietuvių salėje, 11:30 val. Šis susirinkimas yra ypatingai svarbus. Jame bus svarstoma Kersteno rezoliucijos reikalai ir būdai pagelbėti jos realizavimui. Be to, bus renkami ALTto skyriaus atstovai į Visuotinį Lietuvių Kongresą, kuris įvyks Chicagoje š. m. lapkričio mėn. pabaigoje. Tarybos valdyba paskutinajame savo posėdyje nutarė išrinktiems atstovams apmokėti kelionės išlaidas vykstant į kongresą. Be to, bus svarstoma kongreso reikalai ir pasiūlymai kongresui. Susirinkime valdyba padarys bendrą pranešimą Tarybos veiklos ir Lietuvos laisvinimo bylos reikalais.

Atsižvelgiant į reikalų svarbą visos organizacijos maloniai prašomos būtinai atsiųsti savo atstovus ir įpareigoti juos susirinkime dalyvauti. Anksčiau užregistruotiems organizacijų atstovams yra pasiūstyti asmeniniai kvietimai į susirinkimą, tačiau kvietimų negavę arba naujai išrinkti atstovai maloniai prašomi į susirinkimą atvykti ir susirinkime užsiregistruoti. Taip pat maloniai kviečiami į susirinkimą ir svečiai, kurie domisi Tarybos darbais.

Paskutiniuoju metu iš ALTto Clevelando skyriaus valdybos dėl susidėjusių aplinkybių pasitraukė ilgametis valdybos narys Ignas Malinauskas. I. Malinauskas ilgą laiką vadovavo Tarybos darbams. I. Malinausko vietą valdybos narių pakviestas pirmasis kandidatas Stasys Lazdinis, kuris ALTe atstovauja Lietuvių Vilniečių Sąjungai.

Skyriaus valdyba jau pradėjo rūpintis ateinančių metų Vasario 16 dienos tinkamu paminėjimu. Yra kilęs sumanymas šios šventės proga surengti didžiulį koncertą, kuriame dalyvautų Čiurlionies meno ansamblis, solistai ir simfoninis orkestras. Programoje numatoma pastatyti kurį nors muziko šimkaus simfoniją. Tai būtų visai naujas dalykas mūsų tremties kultūri-

Neužmiršk! Lapkričio 15 d. susitinkam DIRVOS VAKARE

niam gyvenime. Šiuo metu tyrinėjamos sąlygos ir galimybės šio koncerto surengimui.

I "NUGALĖTOJŲ" VAIDINIMĄ

Detroito "Alkos" teatras, talpininkaujant Lietuvių "Vaidilos" Teatro vadovybei Clevelande, Lietuvių salėje, spalio mėn. 17 d., rengia pirmąjį detroitiečių pasirodymą mūsų mieste. Jie vaidins Charles Merre triveiksmę "Nugalėtojų" dramą.

"Nugalėtojai", tai realistiškas amerikiečių gyvenimo drama. Veikale vaizduojama kova dėl turto, garbės ir egzistencijos. Šalė tų gyvenimiškų ir egoistinių kovos apraiškų, tuo pat metu kovojama ir dėl kilniųjų jausmų — meilės, žmoniškumo, gėrio ir grožio, kovojama dėl savo gimtinės ir tėvų palikto turto. Siekiama išlaikyti ir gerbti savus papročius bei tradicijas...

Ši drama mūsų scenos šviesojė — naujiena. Ją pirmieji ir, berods iki šiol vieninteliai, pastatė Detroito scenos meno mokytojai, vadovaujami savo meno vadovo, aktorius ir režisieriaus Justino Pusdešio. Šį, svečių iš Detroito, vaidinimą patartina pamatyti ne tik teatrinio meno mėgėjams, bet ir visiems clevelandiečiams.

BALFO 55 SKYRIUS STATO OPERETĘ

Liet. Bendruomenės apylinkės valdyba praneša, kad lietuvių parengimų kalendorių yra įrašyta Balso 55 skyriaus 1954 m. sausio 16 d. lietuvių salėje statoma operetė "Subatos vakarėlis", kurią atkūrė Pr. Zaranka, papildė S. Kudokienė, režisuoja akt. P. Maželis, dainos muz. Alf. Mikulskio.

DIRVOJE GALITE GAUTI

muz. Br. Budriūno kvarteto įdėnuotų prokštelių. Greit Dirvoje galėsite gauti ir visas kitas lietuviškas plokšteles.

SUSIORGANIZAVO KOMITETAS RINKIMAMS Į MIESTO VADOVYBĘ

Lietuvių komitetas, kuris įeina į tarptautinį komitetą remti McDermott į miesto majorus, pradėjo darbą. Susirinkimas įvyko Jono Armono bute spalio 4 d. Komiteto pirmininku yra J. Armonas, vicepirmininkas A. Murauskas, sekretorius J. Jurgelis ir išdėninkas F. Juška. Komitetas dirba išvien su kitų tautų panašiom grupėmis.

MAZIAU KAIP \$9000

Decker Ave., netoli East 80 St., 9 kambarių namas. Geras garažas. Netoli mokyklos ir krautuvų.

P. S. Mehan, Telef.: MO 2-2873

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėj 7106 Superior Ave. Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvų, šeiminių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų išvaizdžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT 54 MET. IŠPARDAVIMAS

Mergaičių 2.99 Corduroy Suknelės, Kelnės

Pinwale Corduroy Dydžiai 7 iki 14

Jūs kelių gražių madų mergaičių pinwale Corduroy kelnų ar suknelių pasirinkimas. Visų naujų rudens spalvų. Labai gera rūšis šia kaina. Apžiūrėkit dar šiandien.

2.88 kiekvienas

Mergaičių reguliariai 2.99

RUDENS SIJONAI

2.28

Mergaičių corduroy ir įdomaus mezgimo sijonai. Pasirinkit plataus wale corduroy ar pinwale. Didelis pasirinkimas įdomių madų. Dalis su prisūtais, diržais. Dydžiai 7 iki 14.

Pašto ir telefono užsakymai priimami šeštadienį iki 5:30 ir penktadienį nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro. Šaukite Cherry 1-3000.

The May Co's Basement Girls' Wear Department

Clevelande ir apylinkėse

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Liet. Bendruomenės Clevelando apylinkės susirinkimas šaukiamas spalio 18 d. 11 val. (tuojau po pamaldų) Lietuvių salėje šia darbu tvarka: 1. atidarymas, 2. prezidento rinkimas, 3. pranešimai: a) apylinkės veikla ir artimiausi uždaviniai — St. Barzdukas, b) kultūriniai apylinkės siekimai — dr. M. Žilinskienė, c) vargo mokyklų remimas — Pr. Karalius, d) Clevelando lietuvių vasarinė sodyba — Pr. Karalius, e) lietuvių namų klausimas ir ekonominiai mūsų rūpesčiai — H. Ildzevičius, 4. piniginiai apylinkės reikalai — J. Nasvytis, 5. Clevelando lietuvių talka Kersteno rezoliucijai — J. Liudžius, 6. sumanymai ir einamieji reikalai, 7. uždarymas. Kviečiami visi Clevelando ir jo priemiesčių lietuviai, bet sprendžiamąjį balsą turi tik 18 metų suėjusieji.

DAR NIEKAD TIEK NESIJUOKĖM...

Lapkričio mėn. 15 d. Lietuvių salėje Dirva rengia savo metinį vakarą. Į jį kviečiami visi clevelandiečiai ir Dirvos bičiuliai iš tolimesnių kolonijų.

Vakaro programą išpildys solistė Natalija Aukštuolienė, studentų trio (Bartuškaitė, Malcainaitė ir Žilinskaitė) ir Kauno valstybinio teatro dramos aktorius Vitalis Žukauskas.

Vitalis Žukauskas šiam vakarui rengia specialią programą. Jis laikomas didžiausiu lietuvių humoristu ir juokų tą dieną bus tikrai iki ašarų.

Solistė Natalija Aukštuolienė, po ilgesnės pertraukos, clevelandiečiams pasirodys su naujom dainom. Ir originalus studentų trio ruošiasi maloniai nustebinti clevelandiečius. Žodžiu, programa bus įdomi.

Biletai į Dirvos vakarą bus pradėti pardavinėti nuo spalio mėn. 25 d. Dirvoje. Užsisakyti iš anksto, nes Lietuvių salė neperdidelė...

CLEVELANDIEČIŲ ZINIAI

Vykdydamas Kersteno rezoliuciją, Amerikos Lietuvių Tarybos (ALT) Vykdomasis Komitetas pakvietė Juozą Liūdžių padėti Clevelande rinkti medžiagą išaiškinimui, kaip komunisticinė Rusija pagrobė Lietuvą.

Clevelandiečiai, kurie turi dokumentines medžiagas ar atsimena būdingus faktus tam smurtui įrodyti ir norėtų sužinoti kaip ir kam pateikti juos, teisiškai ALT, Vyk. Komiteto įgaliotinį Juozą Liūdžių, gyv. 1456 West 54 St., Cleveland 2, Ohio, vakarais nuo 5 iki 9 val. Tel. ME 1-2563 ir šventadieniais tuoj po pamaldų spaudos kioske.

NAUJAS LITUANISTINIS MOKYKLOS TĖVŲ KOMITETAS

Praėjusį sekmadienį įvyko tėvų susirinkimas, kuriame tartasi lituanistinio mokymo reikalais. Padaryti pranešimai ir priimtos apyskaitos. Tėvų komitetas per metus turėjo \$1918 pajamų ir beveik tiek pat išlaidų. Susirinkimui pirmininkavo p. Variakojis.

Į komitetą išrinkta: A. Laičūnas, B. Graužinis, K. Gaižutis, p. Gulbinienė ir p. Golšanskienė.

LANKĖSI RASYTOJAS V. ALANTAS

Praėjusį šeštadienį ir sekmadienį Clevelande lankėsi rašytojas Vyt. Alantas. Jis Dirvoje tarėsi leidžiamos A. Vanagaicio knygos reikalais.

Tuo pačiu laiku Clevelande lankėsi ir daugiau detroitiečių: L. Vismantas ir kt.

VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Mano a. a. žmonos Liucinos Mažonienės dalies laidotuvių išlaidų padengimui gerasirdžių tautiečių buvo suaukota \$60.00. Visiems aukojusiems, o ypač rinkliavos iniciatoriams ir vykdytojams L. Liutkui ir P. Stempuziui tariau čia dar kartą mano nuoširdžią padėką. Jausdamas moralę pareigą, ir dabar jau turėdamas galimybę tą labdaros skolą grąžinti, minėtoją sumą pasiunčiau per BALF'ą, Brooklyn, Vasario 16 gimnazijai Vokietijon. Tikiuosi, kad tuomi būsiu atspėjęs aukojusių mintį ir sutikimą.

K. Mažonas

DR. M. VAITENAS PAKAITĖ DARBO VALANDAS

Dr. M. Vaitėnas (1346 E. 66 St., telef. HE 1-2716) pakeitė darbo valandas ir dabar ligonius priima: nuo pirmadienio iki penktadienio, nuo 12 iki 1 val ir nuo 5:30 iki 8 val. Šeštadieniai nuo 3 val. iki 5 val.

LIETUVIŲ KLUBO PARENGIMAS

Lietuvių klubas (6835 Superior Ave.) spalio mėn. 31 d. 8 val. vakaro savo salėje rengia "Halloween kaukių maskaradą" ir šokius. Kaukėms skiriamos

REIKALINGA MOTERIS

Turtingai amerikiečių šeimai reikalinga moteris, mylinti vaikus.

Dėl sąlygų kreiptis į E. R. Ismond, Glenn Valley Road, Brecksville, Ohio ar paskambinti telefonu: JACKSON 6-8124. (43)

DETROITO DRAMOS SĄBŪRIS "ALKA" ATVYKSTA Į CLEVELANDĄ

Clevelando Lietuvių "VAIDILOS" Teatras, spalio mėn. 17 d. Lietuvių salėje, šeštadienį, rengia pirmąjį šio rudens sezono

VAIDINIMO VAKARĄ

DETROITO LIETUVIŲ DRAMOS SĄBŪRIS "A L K A" vaidina Charles Mere 3 v. dramą

"Nugalėtojai"

Pastatymas ir režisūra: akt. Justino PUSDEŠRIO. Dekoracijos: Vytauto OGILVIO.

Po vaidinimo prie skanių užkandžių, gėrimų ir geros muzikos ŠOKIAI.

VAIDINIMO PRADŽIA 7 VAL. VAKARŲ, PUNKTUALIAI. Vaidinimo metu į salę svečiai nebus leidžiami.

Biletus galima įsigyti: Spaudos kioske, Dirvoje ir per platintojus. Norint užsisakyti, kreiptis pas p. A. Paškonį telef.: SW 1-5297.

VISUS KVIECIAME PAMATYTI ŠIŲ IDOMŲ VAIDINIMŲ.

LIETUVIŲ RADIO KLUBO VAKARAS,

rengtas spalio mėn. 11 d. Lietuvių salėje, praėjo gražiu pasisekimu. Buvo susirinkę per 300 svečių. Dainininkės iš Chicago: Genovaitė Maczys, Genovaitė Peškienė ir Jonė Bobinienė, vadovaujamos Alice Stephens, programą atliko skoningai. Dainininkėms sukeltos šiltos ovacijos.

TRADICINIS JAUNŲJŲ PASIRODYMAS

Nemažas jaunimo būrys mokosi muzikos privačiai ar mokyklose. Tradicinis šių jaunųjų, būsimų menininkų pasirodymas, rengiamas L. Kultūros Fondo, šiemet bus lapkričio pradžioje Clevelando muzikos mokyklos salėje (Magnolia Dr.), kur vyko pianisto A. Kuprevičiaus koncertai.

VYTAUTAS PAŠAKARNIS

studijuoja Clevelando Western Reserve Universiteto Augštoje Prekybos Mokykloje (Graduate School of Business Administration). Diplomoto prekybininko — ekonomisto (Master of Business Administration) laipsniui įgyti lieka dveji metai. V. Pašakarnis yra baigęs Vilniaus Universiteto Teisių Fakultetą diplomuoto teisininko laipsniu.

TIGRO KAVINĖ PRANEŠA,

kad nuo spalio mėn. pradžios svetainėje yra muzika — šokiai ir sekmadieniais. Anksčiau šokiai buvo tik penktadieniais ir šeštadieniais.

Nuo spalio 15 d. Tigro svetainėje galit užsisakyti visokių rūšių alų dėžėmis. Galima kreiptis bet kuriuo laiku po 1 val. ir užsakytas alus bus pristatytas į namus.

Tigro karinės adresas: 987 E. 79 St. Telef.: EN 1-9865

PARDUODA

radiją ir patefoną, Zenith firmos. Kaina \$35.00. Graži radonmedžio rūbų spinda už \$50.00 1352 Addison Rd.

Pirkit pas savus

Amžinai nerūdijančio plieno virimo puodus dabar galima užsisakyti ir išsimokėtina. Mažas komplektas 4 dol. didelis 8 dol. mėnesiui. Be nuošimčių.

VYTAUTAS PAŠAKARNIS

Cleveland Lustre Craft Co. 1219 East 61 Tel. EN 1-7770 Nemokamas demonstravimas. Priimami užsakymai.

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE. Klubas ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai. Kviečia visus lietuvius savoją salę daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS 6921 Wade Park EX 1-0911 Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujajam lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas. 7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui 731 E. 185 ST. KE 1-9737

PARDUODAMAS NAMAS

Tarp St. Clair ir Superior 2 šeimų namas labai gerame stovyje. 8 miegamieji kambariai, 2 virtuvės. Gražus sklypas, garažas. Ray Nausneris UL 1-3919 LI 1-9216 11809 St. Clair

NAUJA LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ PRANEŠA

Naujausias 1954 metų modelio, 21 colių televizijos aparatas su vieniems metams garantija ir visais taksų mokesčiais pas mus kainuoja tik

\$195.70

SKAMBINKITE HE 1-8602 ir mes jums nemokamai pademonstruosime televizijos aparatą Jūsų namuose. Arba užsukite į C. & F. International Stores 6113 St. Clair gatvė

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais iki 1 val. 6903 Superior Ave. EX 1-3311

MORINIS, 4 BUTŲ NAMAS

6 kambariai kiekvienam. Rūsys po visu namu. Per mėnesį virš \$250.00 įplaukų. Du butai su visais baldais.

KAVINĖ-RESTORANAS

Naujausias mados įrengimai. Penki kambariai antram aukšte. Gaso šildymas. Kampinis namas. Kreiptis: John Buragas, 7001 Wade Park Ave

NAUJA REAL ESTATE ISTAIGA

Kiekvienas gaus greitą ir teisingą patarnavimą. Todėl turintieji ką parduoti ar mainyti, norintieji namus ar ūkius pirkti, kreipkitės:

WADE PARK REALTY 7032 Wade Park Ave. Tel. HE 2-2922

Namų telefonas: EV 1-1952 Š. Savininkas A. Kazakevičius (3, 1954)

ISTOK I VILTIES DRAUGIJA

I GERESNĘ ATEITĮ

Taupymas yra užsitikrinimas geresnės ateities.

Lietuvių Banko taupymas yra saugus, kiekviena knygutė Federal Insurance Corp. yra apdrausta \$10.000.

Už indėlius mokama 2 1/2 %.

Darbo laikas labai patogus.

Jūs galit kreiptis ir penktadieniais nuo 4:30 iki 6 val. vakaro, o šeštadieniais iki 12 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N. 6712 Superior Ave. HE 1-2198 Cleveland, Ohio

GERESNIŲ Namų Statytojai pasirenka MONCRIEF ŠILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521 Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose. Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda U'ah 1-4515 WM DEBBS PAINTING CO. WM. DEBESIS Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko 7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkis Funeral Home Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė Aldona Wilkis - Wirby Pilnas laidotuvių patarnavimas —HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS— 6202 SUPERIOR AVE. Henderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui Della E. Jakubs & William J. Jakubs Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo 6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

Ateities Klubas maloniai kviečia Tamstą į Didįjį Chicago Vyrų Choro Koncertą

Dalyvaujant sol. Stasiui Baranauskui ir pianistui Aleksandrui Kučiūnui

Dirigentas - muzikas Bronius Jonušas

š. m. spalio mėn. 25 d. 7 val. vak.

WHK RADIO SALEJE

5000 EUCLID AVENUE (PRIE 55 G-VĖS)

BILETAI GAUNAMI: Spaudos kioske, Dirvoje, P. P. Muliolio įstaigoje ir salės kasoje prieš koncertą.

IKI PASIMATYMO KONCERTE!!!

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6244. Redaktorius Balys GAIDŽIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Kaip gyvena mūsų tremtiniai Vokietijoje

(BALFo iždininko A. S. Trečioko įspūdžiai)

LIETUVISKUMO ŽIDINYS VOKIETIJOJE

Vokietijoje Bremenhaven uoste išlipome iš laivo rugsėjo 12 d. 7.30 ryto. Uoste pasitiko mus BALFo įgaliotinis Vokietijoje p. I. Rugienius ir Vasario 16 d. gimnazijos direktorius p. A. Giedraitis. BALFo mažuliku automobiliu "Volkswagen" vykom tiesiai į Diepholz, kur, kaip žinoma, iki šiol buvo įsikūrusi Vasario 16 d. gimnazija. Esančioje čia stovykloje gyvena 200 lietuvių.

Gimnazijoje radome besimokančias vyresniasias 6, 7, 8 ir 9 klases. Žemesnėse klasėse mokslas šį rudenį dar nebuvo pradėtas. Mat, laukiama, kol bus galima išskirti į piktas patalpas. Gimnazijos direktorius pervedė per visas keturias vyresniasias klases. Gavome progos pamatyti kaip vyksta čia mokslas dėstomas lietuviams mokslėjams jų gimtąja kalba.

Taipgi apžiūrėjome gimnazijos mokinių bendrabutį. Bendrabučio turimas įrengimas yra be galo skurdus. Tikrai keliolika lovelių yra pakenciamos ir su čiužiniais. Daugumas g lovų yra UNRRA laikų, suklypusios, be čiužinių, o kas svarbiausia, trūksta šiltų antklodžių, pagalvių ir paklodžių. Labai maža vaikų turi atsivežę patalynę iš namų. Taigi daugelis vaikų naktimis turi šalti.

Direktorius pareiškė, kad nors gimnazija turi bibliotekėlę, bet ji dar permaža ir nepatenkina mokyklos reikalavimų. Taip pat trūksta mokslo priemonių, o ypač vadovėlių.

Bendrabuty buvome pavaišinti net pietumis, tokiais, kokius valgo gimnazijos moksleiviai: sriuba ir bulviniai tarkainiai — "cepelinai".

Labai buvau patenkintas turėta proga vietoje pamatyti Vasario 16 d. gimnazijos darbą. Tik pamatius galima suprasti, koks puikus čia švietimo ir auklėjimo darbas lietuviškoj dvasioje varomas. Pamačiau, kad Amerikos lietuvių aukos yra prasmingos. Reikėtų gimnaziją dar daugiau paremti ir sumažinti jos skurdą, kurio yra gana daug.

TREMTINIŲ STOVYKLOSE

Čia pat Diepholz stovyklos Šalpos Komisija, kuriai pirmininkauja p. Kovalčiukas, papasakojo apie stovyklos gyventojų padėtį. Iš 200 lietuvių yra 42 ligoniniai, 6 invalidai. Visai sveikų, norinčių ir tinkamų emigracijai yra 14 asmenų. Šalpos Komisijos pirmininkas išreiškė šiltą padėką visų gyventojų vardu Amerikos lietuviams ir BALFo vadovybei už gausią pagalbą, kurią jie ypatingai pajutę po BALFo pirmininko Kan. J. B. Končiaus lankymosi pereiniais metais Vokietijoje.

Tą pat dieną 5 val. vakaro atvykome į didžiausią Britų zonoje esančią lietuvių stovyklą Wehnen, kurioje gyvena vieni įvairių ligonių ir 20 senelių. BALFo lėšomis čia yra išlaikomas vaikų darželis, veikia vargo mokykla, kurią lanko 45 vaikai. Susirinkusius stovyklos salėje lietuvių pasveikinau Amerikos

lietuvių ir BALFo Vadovybės vardu. Ta proga painformavau apie BALFo veiklą. Labai nuosirdžiai ir šiltai pasveikino ir dėkojo Amerikos lietuviams už pagalbą kolonijos gyventojų vardu jų pirmininkas p. Berteška, prašydamas jų neapleisti ir atleisti nepamiršti.

Mokyklos vaikučiai, mokytojos Atienės vadovaujami, parodė, ką jie yra išmokę: dainavo, deklamavo eilėraščius, sekė pasakų ir pašoko tautinių šokių. Mažieji šokėjai buvo pasipuodę tautiniais drabužiais. Vaikučių gražus pasirodymas paliko gilaus ir malonaus įspūdžio. Pajutome, kad šiame užkampy ir aplūsiuose barakuose yra dalis kenčiančios ir kovojančios už savo teises Lietuvos.

Vykdami nuo Bremenhaven, per Bremen, Oldenburg, Osnabruck, Bielefeld, Paderborn, Kassel, Frankfurt/M., Mannheim, Heidelberg, Stuttgart į Muenchen visur pastebėjome nepaprastą Vokietijos miestų atstatymą. Karo sugriautų namų galima pastebėti tik nuosalesniuose miestų kvartaluose, bet biznio sekcijos yra jau atstatytos ar vyksta gyva statyba. Miestuose taipgi didelis trafiklas, kai kur primenantis Amerikos judėjimą. Krautuvės visur labai puošnios ir viso ko pilnos. Kainos gana augstos, o drabužiai žymiai brangesni, negu pas mus Amerikoje.

BALFo ISTAIGOJE MUENCHENE

Bavarijos sostinėje veikia BALFo atstovybė. Įstaigos vedėjas ir kartu BALFo įgaliotinis Vokietijoje yra Izidorius Rugienius. Tai prityręs ir rūpestingas darbininkas, turįs didelį pasitikėjimą tremtinių tarpe. Įsitikinau, kad mūsų siunčiama pagalba pinigais ir gėrybėmis kuo greičiausiai perduodama lietuviams tremtiniais ir vedama tvarkinga ir tiksli atskaitomybė.

Emigracijos skyriaus vedėjas Dr. A. Rukša energingai tvarko pasirošimus emigracijai į J.A.V. Mūsų Centrai į New Yorką siunčia sąrašus tų lietuvių, kurie negali patys susirasti garantijų davėjus ir įieško jų per BALFą.

Mačiausi su Amerikos Balso lietuvių skyriaus direktorium p. J. B. Laučka ir per radiją kalbėjau į Lietuvą.

Aplankiau Muencheno lietuvių, gyvenančius naujai pastatytuose užmiesty Ludwigsfelde namuose. Gyvenamos patalpos, žinoma, yra žymiai geresnės, negu tų lietuvių, kurie dar vis turi vargti barakuose, bet jų pragyvenimo šaltiniai, be darbystės ir socialinės pašalpos, yra labai menki. Jos yra taip biurokratiškai taupiai apskaičiuotos,

Kalba gyvieji paminklai

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

prezidentą A. Smetoną. Delegacija buvo jo maloniai priimta, pažadėta atitaisyti skriaudą ir mus nukreipė pas Ministerį Pirmininką J. Tübelį. Po apsilankymo pas jį ant rytojaus D-jai duota iš Taupomytų Kasų 60.000 litų paskolos.

— Kaip buvo sunaudota ta paskola?

— Palangoje imta statyti sanatorija. Be to, iš valdžios gautas invalidų reikalams žiežmaris dvaras. Valdžiai davus leidimo restoranuose laikyti lošimo aparatus baigta statyti sanatorija ir paremti invalidai. Ir protezomis invalidus aprūpindavo pati valdžia. Invalidų padėtis pagaliau pasidarė gera. Deja, 1940 m. įvykiai visa sugriovė: dvaras ir sanatorija komunistų tuojau buvo nusavinta, pensijų mokėjimas sustabdytas, daug invalidų jau pirmosios okupacijos metu žuvo, pasilikusių likimas tragiškas.

— Kiek Lietuvos Laisvės kovų invalidų atsidūrė tremtyje ir kokia jų padėtis?

— Tremtyje teliko 22 (mirė 3); iš jų JAV 17, Vokietijoje 3, Australijoje 1 ir N. Zelandijoje 1. Beveik visi jie yra Vyčio Kryžiaus kavalieriai.

— Ar yra iš jų dirbančių?

— Dalis invalidų, kad ir be sveikatos, dirba. Dėl nesveika-

kad jas gaunančiam nevalia nei susirgti, nei kita nenumatyta išlaiką padaryti, kad neatsidūrų bado pavojui.

Nors Vakarų Vokietija ir amerikonišku tempu atsistato ir ūkiškai tvirtėja, bet iš 48 milijonų jos gyventojų daugiau nei vienas milijonas bedarbiai. Jų daugumą pirmoje eilėje sudaro svetimšaliai tremtiniai. Į tą skaičių tenka įskaičiuoti ir 8.000 lietuvių. Senieji vietos gyventojai vokiečiai, suprantama, mažiausiai nedarbo paliečiami.

Apie Vokietijoje likusius lietuvių galėčiau pasakyti, kad jie, nors yra ir labai karo nelaimių ir negalavimų paliesti, bet dvasioje yra tvirti, ir kupini vilčių grįžti į tėvynę. Savo vaikus stengiasi išauginti lietuviškoje dvasioje. Juos leidžia į lietuvišką, kad ir vargo, bet savas mokyklas, kurios apsaugo šimtus lietuviško jaunimo nuo nutautėjimo. Bet tie lietuviški švietimo židinėliai tegalės išlaikyti mūsų, Amerikos lietuvių parama.

Mūsų pagalba yra reikalinga ir tremtinių pragyvenimui. Be to paramos, kurios organizavimu rūpinasi BALFas, mūsų tautiečių gyvenimas būtų dar skurkesnis.

tingumo ar fizinių trūkumų tegali gauti pigiai apmokamą darbą. Kita dalis yra labai sunkiose sąlygose, nes nepajėgia dirbti. Jie yra reikalingi nuolatinės paramos ir globos. Labai daug išlaidų sudaro protėjų remontavimas; naujų įsigijimas labai brangus. Dar kiti reikalingi nuolatinės gydytojų priežiūros. Pagaliau visi jau senstame ir jėgos silpnėja. Ateitis darosi labai neaiški.

— Kokio būdu stengiatės savo draugams padėti?

— Tam reikalingi 1946 m. Wiesbadene (Vokietijoje) atkurta Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų D-jai. Į d-ją sutelkti visi tremtyje atsidūrę Nepriklausomybės kovų invalidai. Norėčiau pastebėti: mūsų organizacija yra kitokio pobūdžio: kitos plinta, didėja, bet mūsų šiek tiek kasmet mažėja... Ir JAV tebeveikia ta pati d-jai, kurios prysakyje tenka man būti. Vicepirmin. yra J. Kiaunė, sekretoriumi — K. Dobilas. D-jos tikslas rūpintis savo narių šalpa ir globa.

— Ar gaunate iš visuomenės aukų?

— Iš visuomenės gauname aukų mažai ir jų nepakanka. Mums patiems nuolatos kreiptis į visuomenę darosi jau nepatogu. Yra daug geraširdžių lietuvių, kurie mus supranta ir įvertina, bet netruksta ir abejingų. Tai tie, kurie vengia rodytis lietuviškoje veikloje. Mums būtų

Spalvuotos televizijos laukiant

LICDAS SAGYS

Jau veikia dešimtys metų, kai skrieja įvairios žinios apie spalvuotą televiziją, jos tobulėjimą ir galimybes pritaikyti masinei gamybai. Bet iki šio laiko Amerikos televizijos mėgėjai vis turi tenkintis senaisiais priimtuvais ir stebėti tik juodos ir baltos spalvos paveikslą. Beje, 1950 m. Wastington'as patvirtino Columbijos (CBS) naują spalvuotos TV sistemą, kaip standartinę visam kraštui, bet, dėl techninių trūkumų, ši sistema nebuvo įjungta masinei gamybai. Bet šiuo metu minėta spalvuotos TV sistema skaitoma pasenusia ir netinkama.

Nežiūrint nepasisekimų, įvedojimui ir nauji bandymai buvo tęsiami visu smarkumu. Sudaromi tik spalvuotai televizijai tirti specialūs komitetai, skiriamos didžiulės pinigų sumos, įjungiami ir darbą net šimtais tos srities inžinierių ir fizikų. Dabar jau ryškėja šio didžiulio darbo vaisiai.

Šių metų birželio mėn. RCA įteikė Wastington'ui patvirtinti visiškai naują spalvuotos TV sistemą. Liepos mėn. NTSC (radio ir televizijos kompanijų specialus komitetas) kreipėsi į Wastington'ą su savo spalvuotos TV sistema. Pagal esamas žinias, šios dvi spalvuotos TV sistemos yra veik tapatingos.

daug smagiau, jei iniciatyva invalidams remti eitų iš pačios lietuvių visuomenės.

— Girdėjau, kad Philadelphiaje susikūręs komitetas laisvės kovų invalidams remti, ar tiesa?

— Philadelphiaje yra susikūręs vietinio pobūdžio komitetas Lietuvos laisvės kovų invalidams remti. To komiteto paramą, tiek medžiaginę, tiek moralinę mes labai jaučiame ir nepaprastai branginame. Būtų malonu, jei ir kitos lietuvių kolonijos pasektų philadelphiajiečių pavyzdžiui. Tada mes nesijaustumė mažai kam reikalingi žmonės...

— Ar turite atsivežę ką nors iš Lietuvos, kas primintų mūsų valstybės garbę?

— Mes turime apeigų prie Nezinomojo Kareivio kapo plokštelę ir kiekvieną susirinkimą pradėdami susikaupe įsiklausydami tas apeigas, — baigė pasikalbėjimą p. Tvarkūnas.

Sugrįžęs į namus aš pergaltavau pasikalbėjimo turinį ir giliai susimąstiau. Mano vaizduotėje, lyg iš ūkanų, iškilo Nezinomojo Kareivio kapas Lietuvoje. Prie jo karo invalidų apeigos kiekvieną vakarą jaudindavo susirinkusius. Ir man pasigirdo karo invalidų orkestro liūdnu maršų melodijos ir Nemuno, mūsų mielosios upės, dabartinis skundas. Ir Laisvės Varpo viltingi dūžiai rodos suskambėjo pačioje mano širdyje; iš augštojo muziejaus bokšto jis prabildavo tik didelių švenčių metu. Ir aš klausiau savęs: kodėl mes, tautiniai susipratusi ir lietuviškai sąmoninga visuomenė, esame neįtraukti paskutiniams 1919-1922 m. tautos laisvės kovų invalidams.

Mes buvome laisvi, niekieno nepersekiojami galėjome arti protėvių žeme, galėjome mokytis, kultūrai ir kurti ramų, gražų asmeninį gyvenimą. Mes iš tikrųjų pergeritai visa tai pamiršome.

Įvairiomis progomis susirinkę, o dabar netrukus lapkričio 23-ją, prisiminkime Nepriklausomybės karį invalidus ir būkime jiems duosnūs. Aukus siųskite šiuo adresu: Bronius Tvarkūnas, 4316 N. Franklin St., Philadelphia 40, Pa.

Br. Dirmėnas

Todėl tikimasi, kad nebus sunkumų suvienodinti ir ateinančiais metais patvirtinti ir paskelbti spalvuotos TV naują, standartinę sistemą visoms J.A.V.

Ši naujoji spalvuotos TV sistema naudoja elektroniniu metodu ir yra daug tobulesnė už buvusią Columbijos sistemą. Ji apima tris pagrindines spalvas: žalią, raudoną ir mėlyną. Tad būsimasis vaizdas jūsų priimtuve turės visas šias spalvas ir jų paskirus niuansus. Praktiškas atspalvis šios sistemos yra tas, kad visi dabartiniai metu naudojami televizijos priimtuvai, be jokio pataisymo ar naujų priedų, priims ir siunčiamus spalvuotus TV ženklus. Žinoma, vaizdas bus tik juodos ir baltos spalvos, bet, sakoma, ryškesnis, geresnis. Tad visi dabartiniai TV priimtuvų savininkai ir toliau galės naudotis senuoju priimtuvu, kol panorės įsigyti jau naują, specialiai pagamintą spalvuotos TV priimtuvą. Naujasis TV priimtuvas savo esmėje bus tapatingas dabartiniam.

Žinoma, spalvuotam vaizdui gauti, bus reikalinga keletas naujų, specialių elektroninių priedų. Padaugės ir lempų skaičius (iki 50), tuo pačiu ir pats priimtuvas padidės. Bet tai ne galutinis žodis. Jau dabar daromi bandymai stengiantis žymiai sumažinti lempų skaičių.

Atskirą problemą spalvuotos TV priimtuve sudaro vaizdo lempa (picture tube). Dabartinis jos pagaminimas yra sudėtingas ir dėl to brangus. Ypačiai susiduriama su sunkumais norint pagaminti didesnę šią vaizdo lempą, tuo išgaunant erdvesnį, ryškesnį paveikslą. Sunkumai dar nenuagali ir, manoma, kai pirmųjų spalvuotos TV priimtuvų vaizdo lempa tebus tik 12.5 colių. (Palyginkim su 27 coliais dabartinio priimtuvo). Sekantis žingsnis bus 16 colių vaizdo lempa, kurią jau dabar mėginama sukonstruoti.

Kaip mažutis priedas priimtuvui aptarnavime bus dar vienas kontrolinis jungtukas, kuris pagalbės kiekvienam nusistatyti pagal savo skonį spalvų intensyvumą.

Televizijos pramoninkai tiki, kad naujoji spalvuotos TV sistema bus paskelbta ateinančių metų pradžioje. O tada, vėlavavasarį, bus pagaminti pirmieji aparatai. Atsižvelgiant į naujus elektrinius priedus ir kitus sunkumus, ši naujiena — spalvuotos TV priimtuvus pradžioje kaštuos nuo \$750.00 iki 1000.00. Vis daugiau tobulinant ir prastinant visą spalvuotos TV sistemą ir vis plačiau įjungiant masinę gamybą, naujųjų priimtuvų kainos mažės. Trijų keturių metų laikotarpyje, ar net greičiau, turėsime ir spalvuotos TV priimtuvą už priėtinama kainą (\$300.00).

Tai tokios žinios spalvuotos TV belaukiant. Žinoma, nauji išradimai ir nenumatytos kliūtys gali daugiau ar mažiau šį vaizdą pakeisti. Bet šiuo metu daugelis šios srities specialistų yra įsitikinę, kad 1954 m. jau bus pagaminta mažiausiai 50,000 spalvuotos TV priimtuvų.

Aktualijos

Senato respublikonų vadas William F. Knowland neseniai kalbėjosi su prezidentu Eisenhower dėl galimybių sudaryti nepuolimo sutartį su S. Sąjunga. Nors Knowland sako, kad jo pareiškimas spaudai nesąs Baltųjų Rūmų aprobutas, tačiau jis reikiąs savo privačią nuomonę imdamas viską savo atskomybės.

Mr. Knowland pareiškė, kad būtų didelė klaida įeiti į tokią nepuolimo sutartį su rusais, kol nebus laisvų rinkimų už geležinės uždangos. Tokia sutartis, jo žodžiais, pasmerktų Sovietų kontroliuojamas tautas amžinai raudonajai vergijai. Tai nebūtų garbinga taika, bet kita Jalta ar Muenchenas.

Respublikonų vado Knowland sveiką ir realų pareiškimą spaudai priimame su pasigėrėjimu. Kol nėra laisvės už geležinės uždangos — jokių sutarčių!

Sovietų atstovas Jungtinėse Tautose A. Višinskis spalio 5 d. posėdyje garsiai protestavo, kai jo proteguojama Lenkija nebuvo priimta į Saugumo Tarybą nariu. Amerikos remiama Turkija surinko reikiamą 2/3 balsų daugumą ir tapo išrinkta nariu. Lenkija gavo 19 balsų.

Garsiakalbį sistemą posėdžių salėje buvo išjungta, bet A. Višinskis vis dar bandė ginčytis ir įrodinėti, kad Lenkijos atmetimas esąs Jungtinių Tautų čarterio sulaužymas. Mat, 1946 metų "gentlemen agreement" (nerašytas susitarimas) numatė vieną vietą "Rytų Valstybei". Tai lyg reikėd, kad Sovietai galės išrinkti šiai vietai atstovą iš raudonojo bloko. Tačiau šią tradiciją 1949 metais sulaužė Jugoslavija, kai pasipriešino S. Rusijos pastatytos čekoslovakijos kandidatūrai.

Višinskis jaudinasi, kad Amerika "sulaužiusi garbės žodį". Garbingas vyras tas Višinskis!...

FBI suėmė dar šesetą komunistų partijos vadų: David Katz, Frieda Katz, Joseph Brandt, E. Greenfield, F. Hashmall, L. Bethencourt. Suėmimo pagrindas — šių asmenų tikslas nuversti Jėga Amerikos valdžią.

E. Greenfield suėmimo metu su savimi į kalėjimą pasiėmė porą knygų "Nesileisk Pagaunamas" (Don't Get Caught) ir "Laikas žudyti" (Time to Kill). Komentarai nereikalingi.

V. Pašakarnis

Gen. Clark, savo šeimos artimųjų tarpe, baigęs tarnybą. Toliauose Rytuose ir sugrįžęs į JAV.

Du šimtamečiai sukaktuvininkai — M. L. Garcia ir J. Marron iš Calif. susitikę prisimena tolimas pionierių dienas.